

1939.

SZEPTEMBER

ERDÉSZETI LAPOK

LXXVIII.
ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E

9.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. ING. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, V., Alkotmány-utca 6 sz. II. emelet.

(Távbeszélő: 123-722.)

Olvasóinkhoz!

A f. hó 2-án megjelent 8310. M. E. sz. kormányrendelet értelmében az *időszaki lapok terjedelmét további intézkedésig 50%-kal csökkenteni kell.*

Ennek megfelelően folyóiratunk is csak 3—4 ív terjedelemben jelenhetik meg.

A szűkebb keretek arra kényszerítenek bennünket, hogy elsősorban az *időszerű és legfontosabb* közleményeknek biztosítsunk helyet.

Nagyon kérjük tehát összes munkatársainkat, szabják lehetőleg *minél rövidebbre* kéziratuk szövegét és ne vegyék mellőzésnek, hanem csak a külső körülmények ránkparancsolta kényszernek, ha a megjelentetésre huzamosabb ideig várniok kell.

Szeretnők a nehezebb helyzetben is kielégítő módon szolgálni a magyar erdészeti irodalom ügyét s továbbra is szóhoz kívánunk juttatni lehetőleg mindenkit: *ehhez* kérjük olvasóink és munkatársaink megértő segítségét.

Az „Erdészeti Lapok” szerkesztősége.

Dr. Kiss Ferenc

Szó szerint ideiktatjuk a hivatalos lap augusztus 23-án megjelent számának legelső közleményét:

„A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedem, hogy a szegedi Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem *Kiss Ferenc* nyugalmazott földművelésügyi minisztériumi miniszteri tanácsost az erdőgazdaság gyakorlati és tudományos művelése terén félszázadon át szerzett kiváló érdemei elismeréséül, a bölcsészettudományok tiszteletbeli doktorává avassa és részére a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltassa. Kelt Gödöllőn, 1939. évi augusztus hó 19. napján. *Horthy* s. k., dr. *Hóman* Bálint s. k.“

Örömmel és büszkeséggel állapítjuk meg, hogy a tudományosan megalapozott kutató munkásságot érhető egyik legnagyobb elismerés ezzel a legfelsőbb elhatározással olyan embernek jutott, aki azt minden tekintetben kiérdemelte s akivel egyesületünk több mint egy fél évszázad óta tartja fenn a teljes lelki közösséget.

Csak fokozza örömünket az, hogy a vérbeli erdőszem embernek az erdőgazdaság érdekében végzett munkájára a nem erdész tudományos körök is felfigyeltek.

Úgy érezzük, lapunk olvasói előtt felesleges *Kiss Ferenc* érdemeit méltatni.

És ha mégis néhány igénytelen szóval megtesszük, ezzel csak újabb tanuságát akarjuk adni annak a ragaszkodásnak, tiszteletnek és nagyrabecsülésnek, amellyel *Kiss Ferenc* kartársunk személye és munkássága iránt már évtizedek óta viseltetünk.

Ne vegye azonban senki se zokon tőlünk azt, ha mi itt és ekkor is elsősorban nem a tudóst, hanem a gyakorlati erdőgazdát emeljük ki *Kiss Ferenc* egyéniségében.

Az ő kutatásai, az ő munkája sohasem maradtak meg az elvont tudományosság terén, hanem szívóssága, csodálatos gyakorlati érzéke s a magyar erdő és a magyar föld iránt ézett mérhetetlen szeretete rögtön átvitték az eredményeket a gyakorlatba, a köznek és közvetlen munkálkodási területének mérhetetlen hasznára.

Még nem volt szállóige, még nem volt fölkapott jelszó az Alföld-fásítás akkor, amikor *Kiss Ferenc* akadályokat nem ismerő szívós buzgalommal, önfeláldozással, szakszeretettel ezer holdakra menő, addig sivár területeket mentett meg a magyar kultúrának.

Az összeomlást követő idők egyik legfontosabb munkája, az Alföldfásítás, már tudományos alapon leszűrt és

gyakorlatilag kipróbált irányelveket kapott Kiss Ferenc és néhai *Kallivoda* Andor munkájából és a mai eredmények csak évtizedek múlva születhettek volna meg, ha nem építhetnénk az ő általuk lerakott alapokra.

Nem tagadjuk azonban, hogy ebbe a nagy örömünkbe némi fájó érzés is vegyül.

Igen sajnáljuk, hogy a *kívülálló* legmagasabb tudományos intézetek egyike ismerte fel és méltányolta elsőnek azokat az érdemeket, amelyekre a mi ősi Alma materünk lehet joggal a legbüszkébb!

Az egyesületet több mint 50 év óta fűzik a legmelegebb szálak az ünnepelthez és ugyancsak több mint 50 éve munkatársa ő lapunknak is.

Ezért nemesak kitörő örömmel, de büszkeséggel és meleg kartársi szeretettel hajtjuk meg előtte az egyesület zászlóját.

Ugyanekkor arra kérjük a magyarok Istenét, nyujtsa hosszúra áldásos életét, hogy még igen sokáig lehessen egyesületünk és az egész magyar erdészeti büszkesége és valamennyiünk köztiszteletben álló, nagyrabecsült és szeretett kartársa.

További közérdekű fáradozásához pedig adjon neki a jó Isten erőt, egészséget, kitartást és adja meg minden munkájára a legszebb elismerés, a siker koronáját.

Az egész ország és különösen a magyar erdészeti érdekében kívánjuk: úgy legyen.

Bíró Zoltán.

*

Ministerialrat d. R. Franz v. Kiss — Ehrendoktor. Von Z. Biró.

Verfasser würdigt mit warmen Worten die Verdienste des bekannten ungarischen Fachmannes, der in Anerkennung seiner hervorragenden forstwissenschaftlichen Tätigkeit und praktischen Erfolge — besonders auf dem Gebiete der Sandaufforstung — von der Königl. Ung. Franz Josef Universität in Szeged mit der Ehrendoktorwürde ausgezeichnet wurde.

*

François de Kiss, docteur honoris causa, par Z. Biró.

Notice élogieuse consacrée à un éminent sylviculteur hongrois à l'occasion du titre de docteur *honoris causa* que lui a conféré l'Université de Szeged.

*

Francis de Kiss — Doctor Honoris Causa. By Z. Biró.

An appreciation of the famous Hungarian forester on the occasion of his distinction by the University of Szeged.

Figyelmeztetés

A hivatalos lap augusztus 31-én megjelent 197. száma közli az iparügyi miniszter ezévi 45.200. számú rendeletét, amelynek értelmében a 990/1939. M. E. sz. rendelet I—VIII. mellékleteiben felsorolt mindennemű anyagot ezentúl havonként és pedig először az 1939. évi augusztus hó 31. napján meglévő állapot szerint ez évi szeptember hó 7-ig, azon túl pedig minden hó végén lévő állapot szerint a következő hó 7-ig kell a m. kir. Külkereskedelmi Hivatalnak (Budapest, V., Széchenyi-rakpart 6.) bejelenteni.

Mivel a rendelet szövege ebből a szempontból nem teljesen világos, egyesületünk a bejelentési kötelezettség tárgyában kérdést intézett a földművelésügyi miniszter úrhoz.

A földművelésügyi miniszter úr ez évi 115.228/II. 1. sz. leirata szerint az erdőtulajdonosok és erdőbirtokosok, valamint fatermelők készleteiket továbbra is a 7150/1939. M. E. számú rendelet intézkedéseinek megfelelően a földművelésügyi miniszter úrhoz kötelesek bejelenteni.

Ez a rendelkezés azonban nem vonatkozik a következő, az erdőgazdaságban is előállítani szokott fatermékekre és félgyártmányokra: boksafaszén, cserkéreg, lúckéreg, gubaes vagy más növényi cserzőanyag, fenyődeszka, fenyőpalló, fenyőgerenda (metszett), fenyőléc és zárléc, fenyő ládadeszka, fenyő faragottfa, ezüstfenyő-deszka, bükkdeszka, bükkpalló, tölgydeszka, tölgy-palló, tölgy-friz, kőrisdeszka, kőrispalló, hársdeszka, égerdeszka, juhardenzka, diópalló, diórönkő, amerikai dió-deszka, szilfadeszka, szilfapalló, nyírdeszka, somfanyél, fagyapotfa, talpfa (szabványos és kisvasúti egyaránt) bánya-szél-deszka, cellulóze és köszőrülő fa.

Az ezekből készleten lévő mennyiségeket tehát havonta be kell jelenteni a m. kir. Külkereskedelmi Hivatalhoz.

A bejelentési kötelezettség nem terjed ki azokra a készletekre, amelyek boksaszénből a 100 q-t, fenyődeszkából, fenyőpallóból, metszett gerendából, fenyőlécből és zárlécből, valamint ládadeszkából vagy faragott fából a 60 m³-t, ezüstfenyődeszkából, bükkdeszkából, bükkpallóból, tölgydeszkából, tölgy-pallóból, tölgy-frizből, hársdeszkából, nyírdeszkából a 20 m³-t, kőrisdeszkából és kőrispallóból, égerdeszkából, juhardenzka, diópallóból és diórönkőből, amerikai dió-deszkából, szilfadeszkából, szilfapallóból a 10 m³-t, somfanyélból az 1 m³-t, fagyapot-fából az 50 m³-t, szabványos talpfából az 1000 darabot, kisméretű talpfából az

500 drb-ot, bánya-széldezkából, cellulóze-fából és köszörülő-fából az 100 m³-t meg nem haladják.

A hivatalos lap szeptember 2-i száma közli a 12.113/1939. M. E. sz. kormányrendeletet, egyes anyagok záralá-vételéről.

Ez a záralávétele nemcsak a most meglévő, de az ezután termelendő vagy beszerzendő készletek felett való rendelkezést is az iparügyi miniszter engedélyéhez köti.

Kötelezi egyúttal a készletek birtokosait arra is, hogy az engedély megadásáig vagy az átvétel időpontjáig a készletet a megszerzéskor vagy a jelen rendelet hatálybalépése napján volt eredeti állapotban és minőségben saját költségükön őrizték meg.

Ezeket a készleteket fuvarozni csak az iparügyi miniszter által adott szállítási engedély alapján lehet.

A vállalat, amely üzemében záralávevett anyagot dolgoz fel, további intézkedésig hetenkint csak annyi anyagot használhat fel, amennyit az augusztus hó 21-től augusztus hó 27-ig terjedő héten felhasznált.

Ez alól kivételnek csak a honvédség részére megrendelt cikkek előállításánál van helye, amihez a záralávevett anyagok is korlátlan mennyiségben használhatók fel.

Ha más megrendelés teljesítése a honvédség részére történt rendelés gyors foganatosítását hátráltatná vagy gátolná, vagy ha a megrendeléshez záralávevett anyag feldolgozása volna szükséges, a rendelés foganatosítását az iparügyi miniszter rendelkezéséig fel kell függeszteni.

Ha az iparügyi miniszter az engedélyt megtagadja, erről a másik megrendelést haladéktalanul értesíteni kell, aki ebben az esetben 8 nap alatt a megrendeléstől elállhat.

A honvédség részére esetleg vállalt kötelezettséget szintén be kell az iparügyi minisztériumnál jelenteni.

A záralávétele az erdőgazdasági termékek közül a következőkre terjed ki: boksa-faszén, mindennemű növényi cserzőanyag, fenyőpalló, metszett fenyőgerenda, fenyő-gömbölyűfa, fenyő-bányafa, kórisrönkő, diórönkő, cellulóze- és köszörülő-fa.

A záralávétele nem terjed ki a boksa-faszénből 100 q-t, a fenyőpalló és metszett fenyőgerendából 60 m³-t, fenyő-gömbfa és fenyő-bányafából 100 m³-t, kórisrönkő és diórönkőből 10 m³-t, cellulózéből és köszörülőfából 100 q-t, illetve 100 m³-t meg nem haladó mennyiségre.

A növényi cserzőanyagokat azonban a rendelet mennyiségre való tekintet nélkül zárolja.

Mivel a rendelkezés a záralá vételt a gömbölyű fenyőfára is kijmondja, amivel szemben az erdeifenyő feldolgozása augusztus hó 21—27-ig már szünetelt, egyesületünk egyidejűleg fölterjesztést intézett az iparügyi miniszter úrhoz, hogy az erdeifenyő-gömbölyűfa feldolgozását az evvel foglalkozó fűrészeknek a termelés után azonnal engedje meg.

Külön felhívjuk olvasóink figyelmét a hivatalos lap szeptember 2. számában megjelent 8300/1939. M. E. sz. kormányrendelet rendelkezéseire, amelynek értelmében az erdőgazdaság termékei közül minden közszükségleti cikkekre vonatkozólag az 1939. évi augusztus hó 26. napján fennállott árat a termék legmagasabb árának kell tekinteni, ha csak az illetékes hatóság arra vonatkozólag magasabb árat nem állapít meg.

Maga a rendelet nem jelöli meg, hogy az erdőgazdaság termékei közül mit kíván közszükségleti cikknek minősíteni, ellenben csupán az iparcikkekre biztosítja az Árelenőrzés Országos Komránybiztosának azt a jogát, hogy azokat közszükségleti cikkeknek minősítse. Egyesületünk felterjesztésben kérte a minisztériumtól annak a közlését, hogy az erdőgazdaság termékei közül melyeket minősít közszükségleti cikknek.

B. Z.

*

Zur Beachtung! Von Z. Biró.

Erläuterung der in Anbetracht der drohenden Kriegsgefahr erlassenen, die Holzversorgung des Landes betreffenden Verfügungen.

*

Avertissement, par Z. Biró.

Commentaire aux ordonnances extraordinaires du Gouvernement.

•

Notice! By Z. Biró.

An explanation of the extraordinary government decrees.

Az erdómérnök az országrendezés munkájában.

Irta: **vitéz Ortutay Pál.**

(Székesfehérvár.)

„... A magyar föld szentség! Szentség abban az értelemben is, hogy aki műveli, az a haza oltárán dolgozik és áldozik...” (Imrédy.)

Szent István jubileumi évében *Szent István* és *Prohászka* városában íródtak ezek a sorok. Abban a városban, ahol a régmúlt annyi emléke fűződik a magyar nemzet szent királyához, a nagy országrendezőhöz, de *Prohászka* püspök-höz is, akinek itteni működése reányomta a város lelkiületére szellemisége bélyegét.

A messze multba, *Szent István* királyhoz szállnak gondolataink, aki az ország alapjait olyan szilárdan rakta le, hogy a reá emelt építmény rombadőlte után ismét csak azokra a szentistváni alapokra kellett visszatérni, mert csak azokon építhetjük fel újból Nagymagyarországot.

Szent István minden gondolata, minden tette szeretett népe hazájának megalapítására és abban népe boldogítására irányult. S ez előrelátó tetteivel sikerült is neki, országrendező intézkedései ma is érvényesek. A magyar faj kiválóságai mellett bizonyára *Szent István* egyéniségéé és bölcsességéé a főérdem, hogy még most is a Kárpátok tövében, a Duna-Tisza mentén, ahol annyi nép sikertelenül próbálkozott meg országalapítással, a magyarságé a vezető szerep.

A nagy király tanításainak s az örök, el nem múló értékek keresőjének, *Prohászka* püspöknek a hatása alatt, aki a szentistváni eszméket, a népi politikát már akkor szenvedélyes hévvel hirdette, amikor azzal csak népszerűtlenséget lehetett szerezni, megpróbáljuk az országrendezés erdómérnöki vonatkozásait rendszerbe foglalni.

Ezt úgy igyekszünk megtenni, mintha terveink maga a szent király és a nagy püspök elé kerülnének elbírálás céljából, akiknek minden szava s minden tette a nagy magyar cél, az örök magyarság fennmaradása és örök élete érdekében hangzott el, született meg.

Szent István, a nagy országalapító és országrendező, ha ma élne, bizonyára felismerné az erdőgazdaság fontosságát a magyar lét szempontjából. Felismerné azt a tiszta igazságot, a helyes erdőgazdasági elvet, amelyet az erdőgazdálkodásban érvényesíteni kell, ha azt akarjuk elérni, hogy az erdő azt a méltó helyet foglalja el a magyar nemzet gazdasági életében, amely fontosságánál fogva méltán megilleti, de amelyben még jelenleg sincs része. De felismerné az erdőgazdasághoz tapadt sok felesleges terhet, amely megbénítja a gazdálkodást s amelyet el kell hagyni, ha a magyar erdőgazdaság föllendülését komolyan nemcsak óhajtjuk, hanem elő is akarjuk mozdítani s a lehetőséghez képest a legmagasabb fokra fel is akarjuk emelni.

Területi viszonyok.

Csonka-Magyarország erdőbirtokairól, amelyek az 1935. évi IV. törvénycikk hatálya alá tartoznak, a következő kimutatás nyújt átnézetet az 1879. évi XXXI. t.-c. minősítése szerint:

Az erdőbirtok nagysága	A 17. § alá tartozó		A 17. § alá nem tartozó		Az összes	
	száma	területe	száma	területe	száma	területe
1— 50	1400	26,142.5	47,853	250,751.4	49,293	276,893.9
51— 100	532	38,634.5	466	35,361.8	998	73,996.3
101— 300	575	97,852.7	793	134,087.4	1,388	231,940.1
301— 500	127	48,413.1	209	81,186.1	336	129,599.2
501— 1,000	120	84,504.1	180	126,784.9	300	211,289.0
1,001— 2,000	115	157,414.6	89	123,428.1	204	280,842.7
2,001— 3,000	39	98,984.4	29	69,618.4	68	168,602.8
3,001— 4,000	19	66,656.9	16	55,917.3	35	122,574.2
4,001—10,000	53	329,401.0	13	80,905.6	66	410,306.6
10,001—15,000	3	35,210.4			3	35,210.4
15,001—20,000	3	53,653.5			3	53,653.5
	3026	1036,867.7	49,648	985,041.0	52,674	1994,908.7

Ehhez a területhez hozzá kell adni még a Felvidék visszacsatolása alkalmával visszakerült mintegy 1.4 millió kataszteri hold erdőt, amelyeknek viszonyait egyelőre figyelmen kívül hagyjuk, mivel a jelen állapotra vonatkozó pontos adatokkal még nem rendelkezünk.

A fenti kimutatásban szereplő területeken kívül az erdőtörvény rendelkezéseit kell alkalmazni az Alföld fásítása során kijelölt és a jövőben bárhol erdősítésre kijelölt területekre s alaposabb vizsgálat után a közlegelők még igen nagy részére is.

Az 1935. évi IV. t.-c.-t — annak helyes végrehajtása esetén — legnagyobb részében alkalmasnak tartjuk a magyar erdőgazdaság fellendítésére.

Mit tartunk keresztül viendőnek s elvégzendőnek a cél érdekében? Lássuk az alábbiakban.

Az erdők nyilvántartása.

Az erdőgazdálkodás átütő erejű, sikereket biztosító legelső feladatunk, hogy valamennyi erdőt s közérdekű fásítási területet községhatárok szerint felmérjük s a részletes felmérési, illetőleg területi adatokat az állami térképészeti intézet 1:25000-es térképeibe berajzoljuk. Ha az egy községben lévő összes erdőket egyidejűleg, illetőleg folytatólagosan mérjük fel, a munka lényegesen olcsóbb, mert sok erdő szomszédos s a szomszédos határok felmérése csak egyszer szükséges. A felmérés után a határbiztosítást is azonnal el kell végezni.

Minden erdőbirtoknak külön-külön más időpontban, más és más mérnök által való felmérése rengeteg idő- és költségpazarlással jár, annyira, hogy a mérésen kívül azután alig jut idő és költség a tulajdonképpeni gazdálkodásra.

A mérési adatok alapján kell összeállítani a törzskönyvet egy gazdasági térkép fénymásolatának a melléklésével s a helyrajzi számok feltüntetésével.

A jelenleg vezetett törzskönyv adatai nem elég megbízhatók s térkép hiányában, különösen a gyakori tisztviselő-változások következtében, nehézkes és bizonytalan. A helyes módszer az, amely a kataszternél, a telekkönyvnél és a földmérési felügyelőségénél már teljesen kiforrott és bevált rendszer, hogy t. i. minden területkimutatás térképen alapul s viszont minden területkimutatáshoz elenged-

hetetlenül hozzátartozik a térkép. Nem elég, ha a törzskönyv, illetőleg a törzskönyvet és mellékleteit alkotó kimutatás csupán a helyrajzi számok felsorolását és a terület végösszegét tartalmazza, hanem szükséges annak kimutatása is, hogy a helyrajzi számokhoz milyen terjedelmű területek tartoznak.

Egy ilyen területkimutatás a kisebb, 20 holdon aluli erdőknél a vágásforduló és a fafaj megállapítása mellett teljesen alkalmas s elegendő is arra, hogy annak alapján az erdőgazdálkodás az erdőtörvény 9. §. alapján történjen, tekintet nélkül arra, hogy a terület tulajdonosa az erlyőtörvény 39. §-nak 1., 2., 3. vagy pedig a 4. pontja alá tartozik. Nem tartjuk tehát szükségesnek és indokoltnak különbséget tenni erdők között erdőgazdasági szempontból abban a tekintetben, hogy az erdő állami ellátásban van-e, vagy nincs.

Az erdők törzskönyvében nem lenne szabad mást, csak az üzemterv területkimutatásában szereplő adatokat, vagy egyéb, *mérés alapján megszerzett* területi adatokat kimutatni.

Akiknek dolguk volt a törzskönyvvel, jól tudják, hogy adatai távolról sem olyan megnyugtatók, amilyeneknek sokan hiszik, s hogy azokból közmegnyugvásra semmit sem lehet elintézni.

A törzskönyv összeállításánál, illetőleg az erdők felmérésénél szorosan együtt kell működni az állami földmérési felügyelőségekkel. Ha közvetlenül a földmérési felügyelőségek által végzett felmérés előtt az erdők határjeleit felállítjuk, az erdők felmérését teljesen megtakaríthatjuk, mert hisz a földmérési felügyelőségek a mérést és a térszámítást elvégzik, s az erdészeti azokat készen megkaphatja s csak az esetleg még szükséges erdőgazdasági pótmérést kell elvégeznie.

Ismerünk eseteket, amikor az erdészeti mérés után egy-két évve la földmérési felügyelőség is mért ugyanabban a községhatárban. Ez az eset eléggé el nem ítélt súlyos szervezési hiba, s az erdészeti és az állami földmérés együttműködésének a hiányára vall.

Az erdőtörvény 1. §-a igen ügyesen biztosítja a törvény hatályát minden erdőre, de az erdőterületeknek tényleges bevonása a törvény hatálya alá már végrehajtási feladat. A rendelkezésre álló munkaerő helyesebb felhasználásával több erdőre lett volna kiterjesztendő az erdőtörvény tényleges hatálya, illetőleg maga az erdőgazdálkodás. *Minden erdőnek a törvény hatálya alá való bevonása a mostani alacsony erdőtiszti létszám mellett azonban még a legideálisabb szervezés mellett sem vihető keresztül.*

Az erdőgazdálkodás általános szabályai.

Az erdőtörvény 9. §-a általános elvként kimondja: „Erdőterületen rendszeres erdőgazdálkodásra a termőhely szempontjából is alkalmas fafajokból álló faállományt kell az erdőgazdaság céljának megfelelő sűrűségben állandóan fenntartani; a gazdálkodást az okszerű erdőgazdálkodás követelményeinek, az erdő állapotának és rendeltetésének figyelembe vételével úgy kell folytatni, hogy az erdő fennmaradása és lehetőleg a fahasználatok tartamossága is biztosíttassék, a talaj termőereje állandóan fenntartassék, sőt fokoztassék, továbbá, hogy a faállományok kellő ápolásban és védelemben részesíttessenek . . .“

Bátran mondhatjuk, hogy az erdőtörvénynek ez a §-a szerencsés és találó fogalmazásban az erdőgazdálkodás lényegét tartalmazza és fejezi ki. Minden többi szakasz, rendelet ennek az egyetlen nagy célnak a szolgálatában áll. Lehetségesnek tartjuk azt, hogy az esküt tett erdőtiszt a műegyetemen megszerzett szaktudással és pár évi gyakorlattal ennek a 9. §-nak az alapján minden más rendelet nélkül is tud és köteles is rendszeres erdőgazdálkodást folytatni.

A fafajt illetően még lehet vitának helye, bár az adott területet környező erdők elég támpontot adnak az alkalmas fafaj kiválasztására, de a sűrűségre nézve vitának, vagy nézeteltérésnek sem a birtokos és erdőtiszt, sem pedig a szakemberek között nem volna szabad lennie.

A mezőgazdaságnál már végérvényesen kialakult

nézet, hogy a kukoricát és a krumplit például milyen hálózathoz, milyen tőtávolságra kell ültetni és ez a gyakorlatban is mindenkor alkalmazást nyer. Az erdőgazdaságról — sajnos — ugyanezt nem mondhatjuk. Mi is tudjuk az egy holdra szükséges csemetemennyiséget, a sor- és a csemetetávolságot, de a végrehajtás és kivétel az elmélettől igen messze elmarad.

Körülbelül húsz esetet említhetnék, amikor nagy álmélkodással hallották a felvilágosításomat, hogy egy kat. hold beerdősítéséhez 3—5000 csemete szükséges, s hogy az akácot és a kanadai nyárt tőre kell metszeni. Hatalmas területekkel találkozunk, ahol az akácot nem metszették tőre, s a csemetekertben nőtt és tőre nem metszett törzs jobb termőhelyen hihetetlenül ágas-bogas törzset fejlesztett, a rosszabb termőhelyen pedig elszáradt, s tőből hajtott ki. Ilyen eseteknek tömegesen nem volna szabad előfordulni az 1879. évi erdőtörvény után 60 évvel.

A jövő tavaszi mezőgazdasági kiállítás keretében az erdészeti csarnok mellett igen kívánatos volna a szemléltető bemutatása annak, *mi a helyes sor- és csemetetávolság* az erdősítésnél és mennyi a jó erdősítéshez szükséges csemetemennyiség kat. holdankint.

A szakemberek egyértelműleg megállapítják, de csak megállapítják, hogy az állományok nagy részének sűrűsége nem megfelelő és a lehetséges hozadéknak a tényleges fatermés alig 50—60%-a. És érvényes ez a megállapítás nemcsak azokra a területekre, amelyeknek a felújítása még az 1879. évi erdőtörvény életbelépte előtt volt esedékes, hanem a közelmúltban kihasznált és felújításra kötelezett erdőterületekre is.

A hiba forrását abban látjuk, hogy a végrehajtás terén távolról sem fejtünk ki — részint a személyzet hiánya, részint pedig a rendszer hibás volta miatt, mely sok tekintetben már pusztá formasággá alakult — olyan következetes munkát, amelyet a helyes erdőművelés — hiszen az már természeténél fogva sem tűr meg egyöntetűséget — megkövetelne.

Sokkal kevesebb lenne az erdőgazdálkodás terén az államerdészet részéről elkövetett hiba és mulasztás; ha az erdőtörvény végrehajtási utasításán kívül egy olyan újabb rendelet sem születne meg soha, amely semmiféle gyakorlati célt nem szolgál és a tisztviselő keresztül tudná vinni, hogy *minden erdőgazdasági művelet, ültetés, tisztítás, gyérítés* — mely úgysis magától értetődő kötelessége — idejében és helyesen nyerjen elintézését.

Itt az utolsó óra, hogy a két lehetőség között válaszunk. Vagy tovább fejlesztjük kínos pontossággal a már szinte öncéllá vált igazgatást és hivataloskodást, amelyből semmi haszon nincs, vagy visszatérünk a gyakorlati alapokra s az ország és a kor igényeinek megfelelő erdőgazdálkodást folytatunk és folytattatunk az erdőtörvény hatálya alá tartozó minden területen kivétel nélkül, amint azt a 9. §. előírja.

Valahogy úgy érezzük, hogy ehhez szinte egyetlen egy újabb rendelkezés sem szükséges, egyszerűen csak végre kell hajtani a törvényt.

Ma már nem engedhető meg az a fényűzés, hogy egy talpalatnyi terület is kihasználatlanul maradjon. Már pedig a mai rendszer mellett, különböző és sokszor nem is menthető okok miatt az erdőtörvény hatálya alá tartozó mintegy két millió kat. hold területéből (az ujonnan visszatért erdőket egyelőre leszámítva) egy millió kat. holdon súlyos mulasztások következtében 0.4—0.5-et kitevő hézag van, amely semmi hasznot nem hoz.

A rendszer megváltoztatása csak a *túltengő adminisztráció leépítése, az alsóbb hivatalok hatáskörének növelése és a személyes felelősség megállapítása mellett, valamint az erdőgazdálkodás gyakorlati részének, az erdőgazdasági műveleteknek (ültetés, felújítás, tisztítás, gyérítés) az előtérbe helyezése mellett lehetséges.*

Az igazgatással és a gyakorlati követelményekkel szemben fel kell vetni erkölcsi és lelkiismereti felelősség kérdését is. Az erdészet feladata a más művelésre tartamosan nem alkalmas területek beerdősítése és a meglévő

erdők értékének a növelése. A kormány köteles róla gondoskodni, hogy erre a célra elegendő pénz és személyzet álljon rendelkezésre. S ha ez nincs meg kívánatos mértékben, itt nem tárgyalható okok miatt, akkor a kisebb hátránnyal járó adminisztrációt kell leépíteni, s a mulhatatlanul szükséges munkálatokat kell elvégezni.

Ma a helyzet fordított. Mivel kevés a pénz és a személyzet: indokolatlanul kifejlesztettük a bürokráciát, s elmulasztottuk az Alföld kellő lendülettel való befásítását, a vágásterületek megfelelő sűrűsége való pótlását, a fiatalok tisztítását és pótlását, elmulasztottuk a közérdekű fásítások kijelölését és a kijelölt területek megfelelő beerdősítését és ráadásul csaknem teljesen ellenőrzés és gyakorlati irányítás nélkül hagytuk az 1935. évi IV. t.-c. 39. §-a 4. pontjának a hatálya alá tartozó úgynevezett magán-erdőbirtokosok erdeit.

Célunk pedig nem lehet más, mint hogy az erdészeti tisztviselők kis hányada foglalkozzék az igazgatási ügyekkel, *a nagyobbik része pedig gazdálkodjék*, mert különben feleslegessé válik, vagy pedig a pusztuló erdőgazdaság nem fogja elbírní sem az adminisztrációval foglalkozó, sem pedig a kezelési tisztviselők terheit.

Már jelenleg is érezzük a helyzet káros hatását. *Nem tudtuk kellően bebizonyítani, hogy igen nagy szükség van ráink.* A kívül állók nagyon sokszor — okkal, vagy ok nélkül — nem méltányolják az erdészet teljesítményét.

Az erdőgazdálkodás általános szabályait nem látjuk helyesen érvényesülni sem az üzemterv nélkül kezelt magánerdőknél, sem pedig az állami ellátásban lévőknel.

A legokoszerűbb a gazdálkodás azokon az erdőbirtokokon, ahol erdőtisztet alkalmaznák. S ha ezeknél hibát találunk, az a legtöbbször onnan ered, hogy a birtokos nagyobb hasznot akar nyerni a birtokból az erdőművelési költségek lehető megtakarítása mellett, mint amennyit az erdő szolgáltatni képes. Mivel itt a szakértelem teljes mértékben rendelkezésre áll, a szakszerű kezelés keresztülvitele a törvény teljes, protekciómentes alkalmazásával, a

felügyelet feladata. Semmiféle körülmény sem indokolhatja, hogy a vágásterület felújítatlanul, a fiatalos pótlás nélkül maradjon, sem hogy a fakészlet erősen csökkenjen és azután hatalmas területek a záródás hiányos volta miatt kiessenek a fatermelésből.

Ismerünk esetet, amikor az állami kezelés 28 éven keresztül nem tudta, vagy talán nem is akarta rákényszeríteni az erdőbirtokost, hogy 1200 kat. holdnyi elpusztított vágásterületét felújítsa. Az eredmény természetesen az lett, hogy az egész terület azokhoz az abesszíniai területekhez hasonlított a legjobban, amelyeket *Mussolini* nem fogadott el a négustól az abesszíniai háború megindítása előtt, mert — mint megjegyezte — nem gyűjt sivatagokat.

Az üzemterv nélkül kezelt s az 1935. évi IV. t.-c. 39. §-ának 4. pontja alá tartozó erdőknél helyes gazdálkodást alig lehet elképzelni. Legkevesebb, amit minden erdőbirtoktól meg kell követelni, hogy rendszeresen felmérjék, térképezzék, rendelkezzen részletes erdő-leírással és korosztály-táblázattal. Ennyi adat aztán mondhatni elég is, hogy az erdőgazdálkodás irányítható és ellenőrizhető legyen.

Óriási kárt okoz az erdőgazdálkodás fejlettségi fokának különbözőségében tapasztalható aránytalanság. Az állami kezelésben egyes felügyelőségek területén kettő, három, tíz, húsz kat. holdas erdőkről üzemtervek készülnek olyan bosszantó aprólékossággal, amelyek megakasztják a gazdálkodást és elvonják a tisztviselőt egyéb komoly munkától, másrészt meg egy millió kat. hold erdő áll teljesen felméretlenül. A fakészletet, a korosztályok eloszlását csak távolról sejtjük az 1935. IV. t.-c. 39. §-ának 4. pontja alá tartozó erdőknél, a körülmény teljesen lehetetlenné tesz minden komoly tervszerű gazdálkodást.

Fanatikus hívei és barátai vagyunk a magyar erdőnek, de szent meggyőződésünk, hogy a túltengő bürokrácia megszüntetése, a tiszti létszám emelése és az alsóbb fokú hivatalok hatáskörének tágítása, valamint a *személyi felelősség* megállapítása nélkül nem következhet be a magyar erdőgazdaság fellendülése.

És ha már a törvényt teljes egészében végrehajtani különböző okok miatt nem bírjuk, inkább mellőzzük a formáságokat, amelyek rengeteg munkaerőt emésztenek meg, de az ültetéseket, pótlásokat, gyérítéseket és a közérdekű fásításokat nem szabad elmulasztanunk.

A sok írásnak, jelentésnek, kimutatásnak és a gyakorlati gazdálkodásnak nem tudunk egyszerre megfelelni, tegyünk tehát legalább eleget a törvény szándékainak és céljainak, s ne hagyjuk elmulasztani az 1935. évi IV. t.-c. 9. §-nak az előírását, hogy az erdők fenntartását és minőségének emelését az ápolással biztosítsuk. Ehhez pedig csupán a helyszíni intézkedés szükséges, a hozzá való képességet feltételezzük minden erdőmérnökről, *csak időt engedjünk számára, hogy a helyszínen intézkedhessen.*

Az erdők védelme.

Súlyos hibák, mulasztások történnek az erdővédelemmel kapcsolatban, különösen a törvény 19. és 20. §-ában védett érdekek tekintetében.

Minden erdőtulajdonos köteles erdejét óvni, védelmezni az emberek károsításaitól, ami sok helyen szinte reménytelen feladat. Lakott helyek közelében akácot tenyészteni, jól záródott akácállományt fenntartani majdnem lehetetlen. Alig éri el a karvastagságot, máris ellopják a munkanélküliek. Ezért kívánatos, hogy az ilyen lopásnak kitett helyeken, amennyiben csak lehetséges, az akácot cseréljük ki más fafajokkal.

A szegényebb lakosság fainségén pedig segítsünk a helyes erdőgazdálkodással s a *munkadíjakkal fában való kiutalásával*. Sajnos, sok helyen ez is nagy nehézségbe ütközik. 5—6000 k. holdas erdőbirtokokon gyakran egyáltalában nincs tisztítási és gyérítési munka, mert a felújításoknak évtizedeken keresztül való elmulasztása miatt az állományok olyan ritkák, hogy nincs szükség gyérítésre.

A vad által okozott károk is sok helyütt igen jelentékenyek. A vad oly nagy mértékben szaporodott el, hogy a felújítást is lehetetlenné teszi. Az évek óta meglévő nagy

vadállomány és az általa okozott kár következtében azután hatalmas erdőterületeken még a középkorú állományok is hézagosak maradtak, s ugyancsak hozzájárulnak az erdei munkahiány előidézéséhez, s ezzel a záródásbontó lopások elszaporodásához.

Ismerünk többezer holdas erdőbirtokot, amely százéves vágásforduló mellett alig hoz kat. holdankint 60—70 m³-t a természeti adottságok mellett elérhető 150—180 m³ helyett. Egy 6000 k. holdas birtoknál évi 60 k. holdas vágás-terület mellett ilyen alacsony hozadék könnyen bizonyíthatóan (60×100) 6000 m³ hiányt jelent az évi fatermelésben, pénzben kifejezve 70—80.000 pengőt. S ez a hatalmas jövedelemkiesés egy pár gyenge bikáért történik. Gyenge bikát mondok, mert hiszen jó bika a rossz erdőben nagy vadlétszám mellett nincs s idővel még ez is csak gyengébb lesz.

De hát még mindig akadnak, akik a tulajdonjog szentségét akként magyarázzák, hogy saját birtokukon tetszésük szerint cselekedhetnek s ezzel a magatartásukkal szinte a vesztükbe rohannak, mert előidézik azt a *társadalmi feszültséget*, amelynek a jelenben aggódó szemlélői vagyunk.

Hatalmas erdőbirtokokon a gazdálkodás megcsúfol minden szakszerűséget. Ennek következtében nem tud munkát adni a munkára váró tömegeknek és előidézi a nagybirtok-ellenes hangulatot.

Az erdőtelepítés sikertelenségének gyakori oka az elfüvesedés. Különösen a sikár, csillagpázsit, tarack, árvalányhaj azok a füvek, melyeknek kiirtása nélkül az erdősítés alig sikerül. Pedig nincs fontosabb erdőgazdasági művelet, mint a felújítás, telepítés. Nélkülük nincs erdő.

A rossz ültetés, a hézagos fiatalos évtizedekre érezteti káros hatását a talaj termőerejének a rovására, meg a gyéritési és főhasználati fatömeg kisebb mennyisége tekintetében.

Az erdőtörvény 19. és 20. §-ában előírt erdővédelmi intézkedéseknek s ezáltal az erdőgazdaság fölemelésének akkor teszünk legjobb szolgálatot, ha az erdészeti tisztviselők kevesebbet ülnek az irodában, kevesebb kimutatást, nyíl-

vántartást s jelentést készítenek az elvégzett és elvégzendő munkáról, de többet és jobban erdősítenek s erdősíttetnek.

Mindjárt két követendő példát is tudunk felhozni a helyes erdőgazdasági módszerre. Az egyik Nagykőrös közbirtokossági erdeje. Nagykőrösön a tisztások beerdősítése előtt a talajt megforgatják, mint a szőlőtelepítés előtt, az ültetett csemetéket megkapálják, készer, háromszor is, mint a kukoricát s még a köztes terményt is elhagyják, mert a tapasztalat szerint a csemeték így jobb növekvést mutatnak. A szép siker láttán a kat. holdankinti 200—250 pengős erdősítési kiadást sem sokalja az erdőbirtokosság.

Másik példa Nagykőrös megyei város pótharasztpusztai erdősítései Nyiregyháza község határában. A 2300 k. holdas területű erdőnek a Nyárfás-erdő nevű részében 1200 k. hold nagyságú terület iskolapéldája volt annak, milyen *ne* legyen az erdő minden állami felügyelet és tengernyi rendelet ellenére. 1931-től kezdve a város saját erdő-tisztje által kezelteti erdejét és azóta a sivatag jellegű borókás legelő teljes sűrűségű akácossá alakult át.

Az állami ellátás idejében csak forma szerinti helyes adminisztrálás volt ültetés nélkül, 1931 óta pedig *van* — adminisztrálás és rendeletek nélkül — erdősítés és gyönyörű eredmény, olyan, hogy büszkesége lehet és mintája az Alföld fásításának.

Azok számára pedig, akik az erdészet és vadászat között mindenáron súlyos érdekellentétet, sőt összeférhetlenséget akarnak fölfedezni, vagy ha nincs, előidézni, igen melegen ajánljuk Hadik Béla gróf seregélyesi (Fehér megye) erdősítéseinek a megtekintését. Ezeket, az erdészt is megszégyenítő szakértelemmel és sikerrel végezték, pedig ott eddig sehol másutt nem tapasztalt mennyiségben tenyészik a fácán, fogoly és az őz.

A szép fiatalosról könnyű lesz bármikor, bármilyen kimutatást készíteni, de az évtizedek alatt készített kocsi-*rá*kományra való jelentésekből, statisztikákból hogy lesz-e erdő, arra egészen röviden teljes bizonyossággal csak annyit felelhetünk, hogy soha.

Az elégtelen létszám mellett önként adódott volna az a megoldás, hogy mivel kevés a munkaerő, mellőzzük a kevésbé fontos munkát: az irodait, s végezzük el a lényegest, az elengedhetetlent, a külsőt, a gyakorlatit, amelynek nyomán erdő létesül.

Az erdőgazdasági üzemtervek.

Elvben sikerült már annyit elérni, hogy mind az erdőbirtokos, mind a szakemberek az üzemtervet, szükséges feltételnek tartják a tervszerű erdőgazdálkodáshoz. A végrehajtás tekintetében a helyzet azonban szinte reménytelen.

Az 1935. évi IV. t. c. 39. §-ának 1., 2., 3. pontja alá tartozó birtokokról, mintegy egy millió k. holdról meg vannak az üzemtervek, a 39. §. 4. pontja alá tartozó erdők üzemtervének az elkészítése hátra van, pedig a 31. §. értelmében az 1. §. hatálya alá tartozó minden erdőről az erdőgazdasági üzemtervet el kell készíteni.

Kerek számokban beszélve, 3000 üzemterv egymillió kat. holdról elkészült. *A hátra lévő egymillió hold üzemtervének elkészítése az erdőgazdaság súlyos sérelme nélkül tovább már nem halasztható.*

Elkészítendő az 1—50 kat. holdas birtok nagyságban 48.000 üzemterv a 39. §. 4. pontja alá tartozó birtokosok 260.000 k. hold erdejéről. A 20 kat. holdnál kisebb erdők használatait a 103,176/II—3/1937. F. M. számú rendelet szabályozza, azonban mégis kívánatos, hogy minden, ebbe a csoportba tartozó erdőről meg legyen a térkép, a területkimutatás és az állomásleírás. Érdekes megjegyezni, hogy a 20 k. holdnál nagyobb 1800 erdőbirtok mintegy 80.000 k. hold területtel Pest vármegyére esik.

Elkészítendő továbbá mintegy 1200 üzemterv 170.000 k. hold területről, amelyek mindegyike 300 k. holdnál kisebb. Az előbb említett 48.000 üzemtervvel együtt ez utóbbi 1200 üzemtervet a törvény 33. §-a értelmében az államerdészetnek kell elkészíteni.

Mintegy 530 erdőbirtokosnak 530.000 k. hold területéről saját költségén kell elkészíttetnie az üzemtervet.

Gyakorlati és erdőgazdasági szempontból ez utóbbiaknak az elkészítése a legfontosabb, mert aránylag kisebb költséggel mégis 530.000 hold kerülne rendszeres erdőgazdálkodás alá.

Elkészítendő tehát összesen 50 k. holdnál kisebb erdőről szóló üzemterv összesen 260.000 k. holdról, 48.000 darab; 50—300 k. holdas erdőről szóló üzemterv 170.000 k. hold erdőről 1200 darab és végül 300—4000 k. holdas erdőről szóló üzemterv 530 darab 530.000 k. holdról.

Azzal azonban számolni kell, hogy az eddigi rendszer mellett *ezt a nagy munkatöbbletet semmiféle létszám mellett nem bírjuk elvégezni*. Sablonos munkával elvégezhetnők ugyan, de azzal az üzemterveket értéktelenné tesszük.

A törvény 1., 2., 3. §-a alá tartozó erdőbirtokok száma 3026, kerekén egymillió k. hold területtel, ebből csupán mintegy 280.000 k. hold van állami kezelésben, a többi 720.000 k. hold felett az államerdészlet csak a felügyeletet gyakorolja. A legtöbb munkát az államerdészletre a 280.000 k. hold állami ellátásban lévő erdőkkel kapcsolatos munkák róják, mégpedig azért, mert az üzemtervek és a gazdasági beszámolómunkák felesleges aprólékosággal történnek és minden, a bármilyen rossz üzemtervtől eltérő használathoz az elsőfokú erdőrendészeti hatóság hozzájárulása szükséges.

Ennek a rendszernek a következménye azután az, hogy vagy szóról-szóra végrehajtják az üzemtervet, s ezáltal az erdőben kárt okoznak, vagy pedig tényleg kikérik az erdőrendészeti hatóság hozzájárulását, s ezzel olyan munkatöbbletet vállalnak magukra, hogy pár tized holdas eltérések miatt nem jut idő komolyabb munkára.

Pedig a 20 k. holdnál kisebb erdők gazdálkodását az erdőmérnök 1—2 oldalra szorított üzemtervvel vagy üzemterv nélkül is el tudná látni, még jobban, mint a több oldalra terjedő üzemtervvel, amelyet készítőjén és felülvizsgálóján kívül elejétől végig soha senki sem olvasott el, mert felesleges és unalmas.

Az 1935. évi IV. t.-c. 32. §-a igen helyesen módot ad arra, hogy a 39. §. 4. pontja alá eső erdőtulajdonos 500 k. holdnál kisebb erdejének üzemterve egyszerű terv legyen, s a 20 k. holdnál kisebb erdők üzemterve pedig csak az erdőfenntartás és felújítás módjára terjeszkedjen ki, sőt ez utóbbiak üzemtervének elkészítését el is lehet halasztani, ami a 105.176/IV—2/1937. F. M. számú rendelettel meg is történt.

Ha tehát az egyik tulajdonjogi csoportban lehetséges az ökszerű gazdálkodás egyszerű üzemterv segítségével, sőt nélküle is, akkor még inkább lehetséges azokban az erdőkben, amelyek állami ellátásban vannak.

Célunk csak az lehet, hogy a helyes gazdálkodást minden erdőben biztosítsuk s ne tegyünk különbséget tulajdonjogi minőség szerint. Ne essünk ugyanabba a hibába, melybe esett az 1879. évi XXXI. t.-c., a feltétlen és nem feltétlen erdőtalajon álló erdők megkülönböztetésével.

Választanunk kell a két lehetőség között: vagy készítünk felesleges részletezéssel üzemterveket az erdők feléről, de akkor nem jut időnk még arra sem, hogy az üzemterves erdők *gyakorlati* ügyeivel foglalkozzunk, sőt kénytelenek vagyunk csaknem teljesen szabadjára engedni az üzemterv nélkül kezelt erdőket, vagy pedig *megelégszünk egy lényegesen egyszerűbb, tehát jobb üzemtervvel, de nem hagyunk egyetlen hold erdőt sem szakszerű kezelés nélkül.*

A fejlett magyar erdőészet már megengedheti magának azt a fényűzést, hogy egyszerűbb és gyakorlatias legyen. A körülményes, áttekinthetetlen előírások a még ki nem alakult rendszereknek szoktak a jellemzői lenni. Az oldalszámra terjedő földrajzi, termőhelyi, adózási és munkás-viszonyokra vonatkozó értekezésekre vagy egy kaptafára húzott ismétlésekre az üzemterv keretében *semmi szükség sincs.*

Hogy mennyire nincs szükség, mutatja az is, hogy arra az érdeklődésünkre, ezt, vagy azt miért kell az üzemtervben tárgyalni, a felelet mindig az volt: a rendelet

kívánja! *Tehát nem azért, mert szükség volt rá, hanem azért, mert egyszer valamikor elrendelték, de azóta nem volt rá mód, hogy a már idejét múlt, s a mai körülményeknek meg nem felelő rendelkezést visszavonják, illetőleg hatályon kívül helyezzék.*

Már pedig az erdőgazdaság föllendülését nem az előírások bősége, hanem a gyakorlatias végrehajtás fogja nagygyá tenni.

Nem sok értelme van az olyan üzemtervnek, amelyet mindenki ellenszenvvel vesz kezébe s nem sok értelme van az olyan nyilvántartásnak sem, melyet a tényleges használat, vagy egyéb erdőgazdasági művelet elvégzése után tíz év múlva tölt ki az ember, vagy — amint azt a rendelkezéseket szószerint végrehajtó, pontos, lelkiismeretes tisztviselők teszik — kitöltik a rovatokat tíz évre előre; nem azért, mintha ezzel valamely erdőgazdasági érdeket szolgálnának, hanem csak azért, hogy a rendeletnek eleget tegyenek. Csak az üzemnyilvántartási rovatokat nem töltik ki idejében, mert éppen akkor nincs rá idő, vagy nincs rá pénz az egyéb irodai munka miatt.

Legyünk már egyszer őszinték egymással szemben s ne követeljünk a szaktársaktól olyan kimutatásokat, amelyeknek magunk sem hiszünk, mert tudjuk róluk, hogy nem mozdítják elő az erdőgazdálkodást.

Még az az elégtételünk sem lehet meg, hogy ezeket a formásokat kívülről, mondjuk a jogászok kényszerítettek ránk. Nem, ezt az adminisztrációt — versenyezve más szakokkal — mi, erdészek duzzasztottuk olyan terjedelmessé, hogy *hullámai átcsapnak rajtunk s elmerülünk benne.*

Legyen az üzemterv egyszerű, gyakorlatias; a gazdasági beszámoló munka (revízió) még egyszerűbb, de töltsük ki a nyilvántartást idejében és újítsuk fel mindezekelőtt a vágásterületet azonnal, tisztítsuk és gyérítsük az állományokat rendszeresen!

Ma a helyzet fordított, az üzemtervek és revíziók az állami kezelésben levő erdőknél még csak valahogy meg-

vannak, de a teljes sűrűségről ezt már nem mondhatjuk el. Pedig az erdőgazdasági munkálatokat igen kevésel el lehet végezni és meg is kell tennünk, ha az adófilléreket hasznosan akarjuk elkölteni, ha hazánknek meg akarjuk szolgálni az ismereteink megszerzésére fordított nagy áldozatot s ha szakunknak megbecsülést akarunk szerezni.

A felügyelőségek alkalmazottait úgy kell megválogatni, hogy ne csak a felügyelet szempontjai érvényesüljenek, hanem a felügyelőség feladatának az alapjai: a gyakorlati erdőgazdálkodás szakszerű kivitele is a megfelelő méltánylásban részesüljön. Mert a helyes sorrend mégis csak az, *ha előbb a gyakorlat alkot valamit* s a felügyelőség csak akkor lép föl, ha a gazdálkodás szem elől téveszti a törvény rendelkezéseit.

Az erdők állami kezelése.

A mai szervezeti viszonyok mellett az erdőtörvény 233. §-a alapján az erdőfelügyelőség látja el az erdőknek és a természetvédelmi rendelkezések alapján védett területeknek a közvetlen állami felügyeletét, kezeli az államerdészeti ellátásban álló erdőket, eljár, mint az erdőrendészeti hatóság végrehajtó szerve, felhívásra vagy saját kezdeményezéséből javaslatokat tesz az erdőrendészeti hatóságnak s előadója a vármegyei közigazgatási bizottság gazdasági albizottságának. Ezenfelül készíti az üzemterveket, revíziókat, a kész üzemterveket elküldi kétszer az igazgatóságnak, egyszer a közigazgatási bizottságnak, kezeli a csemetekerteket és a házipénztárt, vezeti a törzskönyvet és vezet további 25 állandó kimutatást, amelyek legtöbbször 20—30 fejezete, sőt némelyiknek 180 fejezete van. A kimutatások pedig oly terjedelmesek, hogy tulajdonképpen az egész ügyiratot még egyszer be kell írni az egyes rovatokba.

Mindezeknek az elvégzése olyan megterhelést jelent, hogy a felügyelőség gyakorlati erdőgazdasági kérdésekkel, ami a törvény értelmében főfeladata lenne, csak úgy mellékesen, lopva foglalkozhatik. Megtörténik, hogy a fel-

ügyelő éveken keresztül még csak nem is látja a kerületben levő erdők nagyrésztét, arról pedig szó sem lehet, hogy az ültetés, tisztítás és gyérités kivitelénél irányítólag lépjen föl, legfeljebb, hogy lelkiismeretét megnyugtassa, kiad egy rendeletet, amelynek az eredménye a legtöbbször a semmivel egyenlő.

Az ilyen erdészeti szakember által ritkán ellenőrzött erdőben felújítatlanul maradnak a vágásterületek, az erdők talaja és az állomány állandóan romlik.

Ha fel is újítják a nem ellenőrzött birtokosok a vágást, azt a maguk elgondolása szerint teszik. Találtam már felújítást suhánggal 8 méteres hálózatban, azokat is, a felső három hajtás kivételével, teljesen lenyesték, hogy a fa a magasba nőjjön. Vagy a nagy gonddal nevelt s őszszel kiutalt csemetét összekötve, ahogy kapják, hevertetik tavaszig; az eredmény természetesen állandó sikertelenség. Holott, ha a felügyelőség csak minden kihasznált terület teljes felújítását tudná elérni, már akkor is hivatása legnagyobb részének eleget tenne.

Ezelőtt az állami erdőhivatalok gazdálkodtak, ma ez a feladat az erdőfelügyelőségé lenne, de mivel túl sok irodai munka terheli, *az erdők nagy részében a gazdálkodást nem irányítja senki.*

Az államerdészeti kezelést lényegesen egyszerűsíteni kellene a felügyelőség hatáskörének részben megváltoztatása, részben kiterjesztése és az összes nyilvántartások, statisztika, jelentések külalakjának felülvizsgálása és egyszerűsítése által. Azoknak a nyilvántartásoknak, beadványoknak további vezetését, amelyeknek az illetékesek szerint is semmi gyakorlati értelme, jelentősége vagy célja nincs, meg kell szüntetni, hogy több idő jusson a gazdálkodásra.

Nagy hibája ezeknek a jelentéseknek, statisztikáknak, időszaki beadványoknak, hogy *fejrovataik nincsenek egymással összhangban.* A fejrovatok annyi feleletet kérnek, hogy a lényeg szinte elvész bennük. Szigorúan ügyelnie kellene arra, hogy jelentés, statisztika csak annyit kér-

dezzen, amenyit a törvény előír, de annak azután hiánytalanul tegyen eleget.

Statisztikáink általában az elmúlt évtizedek alatt folytatólagosan felhalmozódott hibákat tartalmazzák. Legyen inkább kevesebb a táblázat, rovat, de adataik feleljenek meg a lehetőség határain belül a tényeknek. A mostani statisztikák, törzskönyvi adatok, kopárfásítási és erdősítési kimutatások alapján hajlandók vagyunk azt hinni, — s úgy intézkedni! — mintha erdőgazdaságunk ügyei az egész vonalon rendben lennének, pedig ez távolról sem áll, sőt az egészen tárgyilagos új ténymegállapítás súlyos mulasztásokra és sürgős teendőkre hívná fel a figyelmet.

Az erdőre vonatkozóan egyedül a jó üzemterv szolgáltat biztos adatokat. Ezért igen helyes lenne, ha minden statisztika, jelentés a maga fejrovatában csak azt kérdezné, amire az üzemtervből választ lehet adni. Mert ha egyebeket is kérdez a fejrovatok szerkesztője, biztosra veheti, hogy a válaszok egészen bizonytalanok, vagy csak véletlenül felelnek meg a tényeknek. Az üzemtervben tehát az északi szélesség, keleti hosszúság, téli hideg, nyári meleg s ehhez hasonló megállapítások helyett arra kell választ adni, amit a statisztikák kérdezni szoktak s amire föltétlenül szükség van. S azt mindig ugyanazon a helyen kell feltüntetni, akár külön statisztikai lapon, s minden adatot innen kell kivenni. Kívánatosnak tartjuk továbbá minden statisztika és kimutatás kitöltésében utalni arra, hogy a szükséges adatok mely alapvető munkálatból (üzemtervből) veendőek ki.

Ma a törzskönyv fejrovata mást kérdez, mint a statisztikai évi jelentés, ez pedig ismét mást, mint amit az üzemtervből kivenni lehet. Pl.: A törzskönyv nem ad választ arra, hogy mennyi az akácok területe, pedig ez a fafaj alacsony vágásfordulójánál fogva a többi fajtától eltérő elbírálást igényel. Általában kimutatásainkban sok a bizonytalanság és ellenmondás.

Erdészeti igazgatásunknak egyszerűnek mondható

része alig van, minden hihetetlenül összetett, bonyolult, mintha az erdészetnek egyenesen az lenne a célja, hogy intézkedéseit minél kevesebben értsék meg. Meggyőződésünk, hogy az útszámláktól az összes nyilvántartásokon, üzemterveken, időszaki beszámoló munkálatokon, pénzkézelésen, a csemetekiutaláson, elszámoláson keresztül, mindent egyszerűbben is lehetne intézni, a nélkül, hogy az erdészet a legcsekélyebb kárát vallaná.

Sőt, ügyvitelünk egyszerűsítése nélkül nem is tartjuk lehetőnek erdőgazdaságunk fellendítését. Az erdészetnél, bátran mondhatni, semmi sem egyszerű, mert úgyszólván minden a legfelsőbb fórumon nyer végleges elintézészt s így az egyéni felelősségérzet is a legcsekélyebbre szállott alá

Közérdekű erdőtelepítések.

A magyar erdőgazdaságnak a közérdekű erdőtelepítés egyik legszomorúbb fejezete. Röviden úgy lehetne jellemezni, hogy sok kiadás és fáradság és kevés, vagy semmi eredmény. Súlyos tévedés azt hinni, hogy 3000—4000 elültetett csemete egy kat. hold eredményes befásítását is jelenti. Hogy országos átlagban mi a számszerű eredmény, nem tudom, 26 olyan kopár fásítás költségeit azonban módomban van közölni, amelyeknek gyenge eredményét ösmerem, azzal a megjegyzéssel, hogy az országos átlag sem lehet sokkal jobb ennél.

Huszonhat kopárnak 387 k. hold területen való erdősítése tíz év alatt 71.590 pengőbe került; ebből az összegből 50.810 pengő az ültetési költségekre, 13.280 pengő a kiutalt csemete értékére és 7500 pengő állami készpénztámogatásra esik. Egy k. holdra tehát 185 pengő esik, de az eredmény legföljebb 50 százalékos.

Vannak azonban kopárok, amelyeknek a fásítása katasztari holdankint 280—400 pengőbe, sőt 700 pengőbe került a hivatalos kimutatás szerint, az eredmény pedig átlagban 0.5—0.6 sűrűségű erdősültség, több esetben azonban semmi, vagy alig 0.1, vagy 0.2 sűrűségű. Ismerünk kopárt,

amelyet 10—15 év alatt, sőt olyat is, melyet 1908 óta máig sem fásítottak be.

A kopárok fásításánál elért eredmények nem alkalmasak az erdészet hírnevének az emelésére, sőt a sorozatos sikertelenségek azt komolyan veszélyeztetik. A sikeres erdősítéseknel is sok hiba történt. A fekete fenyő és akáccal elegyesen ültetett fiatalosban a feketefenyő, mint lassan növé fafaj, feltétlenül védelemben lenne részesítendő mind talajjavítási, mind tájszépészeti szempontból.

Nagyon sok még az olyan terület, melyet az 1935. évi IV. t.-c. 126. §-ának *a)* és *c)* pontja alapján feltétlenül közérdekű erdőtelepítésre kellett volna már kijelölni és igen sok olyan terület is van, amelyet a rendszertelen és túlzott legeltetés miatt egészen rövid időn belül ki kell jelölni, ha a teljes pusztulástól, elkopárosodástól meg akarjuk óvni. A mai létszám mellett azonban erre gondolni sem lehet.

Ezt a feladatot a kárpáti erdők egy részének visszatérése után sem szabad elhanyagolni, mert a közlegelők egy részének teljes pusztulására fog vezetni.

Ennek megakadályozása és megelőzése érdekében szoros együttműködést kell teremteni a gazdasági felügyelőségek és az erdészeti hatóságok között. Haladéktalanul el kell készíteni a közbirtokosságok egész birtokának, erdejének és legelőjének térképét (az előbbieket nagyrészt megvannak) s egy-egy példányát az erdőfelügyelőségnek, illetőleg a gazdasági felügyelőségnek kiadni.

Gondos mérlegelés alapján el kell készíteni a legelők esetleges fásítási és legeltetési tervét s ami a legfontosabb, azt szigorúan be is kell tartani. A szakaszos legeltetés, a fokozatos trágyázás, a delelőhely változtatása a legtöbb legelőn a rendelkezések ellenére, a jámbor óhajok világába tartozik. Bátran állíthatjuk, hogy a legtöbb közlegelőn a legnagyobb úr a pásztor, a legelő kihasználásában az ő kényelmi szempontjai a döntők. Kívánatos lenne, hogy a jövőben, rét- és legelőjavítási tanfolyam elvégzése nélkül sem pásztor, sem legeltetési társulati elnök senki se lehessen.

A mostan szokásos legeltetés mellett előbb vagy utóbb leromlanak a legelők, úgy, hogy azoknak nagyrészt közérdekű fásításra kell kijelölni. A legelőkről kiszorult állatok számára pedig az érdekeltek az erdőben igyekeznek legelőt kieszközölni, ami sokszor sikerül is.

Az elaprózott és hosszú időre kinyújtott kopárfásítások helyett helyesebb eljárásnak tartjuk azt, ha a kijelölt terület beerdősítése egy-két év alatt teljes befejezést nyer az erdőmérnök irányítása és az állami erdőőr állandó felügyelete mellett.

Tapasztalataim szerint a talajt általában nem készít elő kellően, az ingyen kapott csemetét hevertetik s nem ültetik el idejében, sokszor tavaszig, de néha egy évig is hevertetik s ráadásul rosszul ültetik el. Az akác töre metszését a legtöbbször elmulasztják. Ilyen ültetés mellett rengeteg fáradság és költség után az eredmény természetesen csak siralmas lehet.

Rendelettel, csemeteküldéssel s olyan munkással, aki először lát életében erősítést, eredményt elérni nem lehet. Hozzáértő, helyszíni irányítás nélkül az erdősítést szinte kár el is kezdeni.

Az erdőbirtokossági társulatok, erdőfelügyeleti és erdőrendészeti ügyek tekintetében röviden csak azt tartjuk szükségesnek, hogy ki kell küszöbölni mindazokat az írásbeli elintézéseket, melyekre nincs feltétlenül szükség.

S addig is, amíg elegendő pénz és személyzet nem áll rendelkezésre, — ismételjük — inkább a formaságok elintézése, mind az erdők felújítása és ápolása szenvedjen kárt. Ha egy-két-tíz jelentéssel száz-kétszáz gazdasági becszámolóval kevesebb készül és egyszerűbb formában a jövőben, abból az erdőgazdaságra egyetlen fillér kár sem fog származni, de ha a felújítást, ültetést, tisztítást, gyérítést nem végeztetjük el kellő időben és az erdőgazdaság érdekeinek megfelelően, milliós károkat okozunk egyeseknek és hazánknak.

Nem hisszük, hogy ha egyszer alapos megvitatás tárgyává tennék az erdőszeti igazgatást, nem a túltengő

ügyvitel leépítésére és a gyakorlati gazdálkodás előtérbe állítására kerülne a sor, mint egyedüli helyes megoldásra.

Természetvédelem.

Egészen új feladat hárul az erdészetre az 1935. évi IV. t.-c. 212. §-a értelmében a természetvédelem tárgyainak, továbbá azoknak a tájaknak és tájrészeknek kijelölése révén, amelyek tájképi szépségüknél fogva figyelmet érdemelnek. Mivel anyagiak és személyzet hiányában a törvény olyan rendelkezéseinek sem tettünk eleget, amelyek elmulasztásával súlyos kárt okoztunk az országnak, nem csoda, ha a tájszépészeti szempontok sem részesültek kellő méltánylásban.

Már a közérdekű fásítások kijelölésénél is figyelembe kellene venni, különösen azokat a tájrészeket, amelyek a vonatról, a nagyforgalmú közutakról, a dunai hajókról lépten-nyomon az utazó szemébe ötlenek.

Külön vizsgálat tárgyává kellene tenni minden főútvonalat tájszépészeti szempontból, mint a budapest—győri, budapest—szombathelyi, budapest—miskolc—ungvár—uzsoki, csap—lavocsne, miskolc—lillafüredi, budapest—balatoni autóutakat, a dunai hajóutakat s mindazokat a tájrészeket, amelyek ezekről az útvonalakról jól láthatók. Valamennyit *fenyőtelepítéssel* kellene szebbé tenni.

Ha az ilyen tájrészek erdőgazdasági területhez, vagy kijelölt kopárhoz tartoznak, akár magánosok, akár közösségek birtokában vannak, semmi nehézséget nem okozna, hogy a kívánatos pontokon, tájrészeken a meglévő állománytól elütő fafajt, különösen fenyőt telepítsünk. Minden birtokos bizonyára a legnagyobb készséggel tenne eleget az ilyen irányú felkérésnek.

Minden szobor, minden útszéli fészület, kálvária mellé, jól látható hegyoldalra, gerincere odakívánczik a sötét színfoltot adó fenyőcsoport, hogy kedvesebbé, sokszor egészen festőivé tegye a tájat s növelje az ember és a táj, az ember s szülőföldje közötti kapcsolatot.

Gyakran tapasztaltuk, hogy a gödöllői József főher-

ceg-liget, a máriabesnyői állami csemetekert mennyire magára vonja az utasok figyelmét.

Vagy mennyivel vonzóbb a jól sikerült fásítás következtében a nógrádmegyei zagyvaróna—cered—pogony—zabari útszakasz a kopár hegyoldalakkal kísért részeknél.

Szép látványt nyújtanak a budapest—bicskei vonalról a gödöllői korona-uradalom tulajdonában levő Csiki-hegyek feketefenyvesei, bár a budai hegyeknek ebben a részében még sok kopár hegyoldal éktelenkedik.

Az új pásztó—galyatetői autóút, is igen változatos terepen kanyarodik fel Ötházhuta mellett, amelynek a környéke, annak ellenére, hogy nyaralóhely s igen nagy belső idegenforgalma van, a teljes gondozatlanság képét mutatja. Pedig hűvösebb éghajlata és nagyobb csapadékmennyisége mellett vidékét fásítással igen könnyen lehetne szebbé tenni. Általában a Mátrának a Huták körüli része a kedvezőbb fásítási viszonyok mellett fenyővel rövid pár év alatt igen szép nyaraló területté lenne átalakítható.

A hatvan—salgótarjáni vasútvonalnak mind a két oldalán, de általában Nógrád—Heves megyében, a fáktól megkopasztott hegyoldalak egész sorozatát találjuk, amelyeknek beerdősítését a törvény kötelezőleg írja elő.

Úgyszólván minden községben található holdszámra olyan terület, amely egyenesen kínálkozott a fásításra. Ezeknek a befásítását állami kezelésbevétele nélkül is (amelytől mindenki fél) elő kellene segíteni ingyen-csemete kiutalással és szaktanáccsal, mert hiszen minden egyes elültetett csemete a nemzeti vagyont növekedését jelenti, akár állami kezelésben lévő területen, akár máshol ültetik el.

Szóvá kell tennünk az állami csemetekertekből való *csemete-kiutalást* is.

A csemete-igénylés határidejéről és az árakról szóló hirdetmény szövegezése olyan bonyolult, hogy két-három olvasásra is nehezen lehet megérteni. Nagyon sok feltétel és kikötés szerepel benne, s a gyakorlatban még nem találkoztunk olyan csemete-igénylővel, aki azt értette volna a

szövegből, amit mi, csemetekert-kezelők. Az igénylési határidő is igen korai s az igénylések tömege a határidő letelte után érkezik, de mivel rendszeresen még sok a kiszolgáltatandó csemete, a hirdetésménynek a határidőre vonatkozó kikötését kénytelenek vagyunk mellőzni.

A csemeték áránál külön elszámolás tárgya: 1. a termelés, 2. a kiemelés, 3. a csomagolás, vasúthoz való szállítás, 4. a fuvarlevél-díj, 5. a kézesítési-díj, 6. a csemeték egészségi állapotát igazoló igazolvány, 7. a gyermeknevelési alap járuléka. *Külön szaktudás kell a csemete-ár végösszegének a megállapításához.*

A hirdetményből — ha az állandó kérdezősködés után ítélünk — senki semmit sem ért meg. *Egy csemetekereskedő feltétlenül belebukna, ha annyi időt fecsérelné a csemeték eladására és elszámolására, mint amennyit az állami csemetekerteknél fordítanak erre!* Pedig egészen jelentéktelen — pár száz pengő — összegekről van szó, de az elszámolás előírás szerinti elkészítése éppen elég arra, hogy minden komoly munkától elvonja az embert.

Azután megtörténik, hogy valaki 5 fillérrel kevesebbet küld be, ilyenkor az ember legszívesebben befizetne a magáéból, de nem lehet, mert a pénztalvány szelvénye elárulja a beküldött összeget és azt nem lehet meghamisítani. Ilyenkor szinte megáll a tudomány az elszámolásnál.

Sokkal egyszerűbbnek tartanám, ha minden csemete ára ugyanaz lenne, s bizonyos esetekben 50%-al olcsóbban vagy ingyen lenne kiutalható. Kisebb mennyiséget utólagos elszámolás mellett, az erdőfelügyelőség saját hatáskörében adjon ki. Ezer darabnál kevesebbet, mivel éppen a kis igénylők ültetik el a csemetét a leggondosabban, már propaganda céljából is ingyen kellene kiadni.

Minden bérmentesítési, fuvarlevél s egyéb apró költség terhelje az államot, illetőleg ezeket bele kell számítani a vételárba, mint a kereskedelmi életben általánosan szokásos. A vevőt a részletek úgyszemint érdeklik, *az állami igazgatásnak pár száz pengő elaprózása miatt kár kimerítenie komolyabb erdőgazdasági munkákra is használható alkalmazottait.*

Az erdőgazdasági ismeretek terjesztése érdekében igen kívánatos lenne, az elemi iskolák felsőbb osztályaiban, vagy az iskolán kívüli népművelés keretében a közoktatásügyi miniszterium segítségével a faültetés, erdőtelepítés alapvető ismereteire megtanítani az ifjúságot.

*

Észrevételeinket nem azért írtuk meg, hogy a magyar erdőszet működésében, amelynek a külföld által is elismert eredményei, teljesítményei vannak, csak a hibákat és mulasztásokat hánytorgassuk fel, hanem azért, hogy azokat a lehetőséghez képest kiküszöböljük és a jövőben elkerüljük erdőgazdaságunk érdekében. Soraink tehát elsősorban az ifjabb erdőszemzedékekhez szólnak. Reá vár az átszervezés nagy munkája, és bizonyára telve van a vágygal, hogy a magyar erdőszetet szebbé, nagyobbá tegye.

Mégnyugtatótásul azoknak, akik sötétnek látják a képet, amelyet a magyar erdőszetről festettem az igazgatás felesleges felduzzasztása miatt, ide iktatom *Weisz István* miniszteri osztályfőnök ny. OTI. vezérigazgatónak az általánosan ismert „Magyar Szemlé“-ben (141. sz. 13—14. oldal) a „Közigazgatásunk teherpróbája“ című tanulmányából következőket:

„... folyik a központosítás, mert a jogszabályoktól függetlenül von a miniszter és a központi tisztviselői kar saját ügykörébe ügyeket.“

„... a megkisebbedett országban a jelentéktelen ügyek is fontosakká váltak és az ügyintézással járó hatalmi súlyt a központ kívánja igénybe venni annál inkább, mert azt hiszi, hogy ennek a kis országnak összes életviszonyai Budapestről megismerhetők. Másik ok az, hogy a központi tisztviselők maguk is érzik helyzetük fonákságát és a mesterségesen duzzasztott ügyforgalommal saját nélkülözhetetlenségüket akarják bebizonyítani . . . a formális elintézés kiöli a fiatalabbak ambícióját . . . nem szolgálja az átalakulások ügyét közigazgatásunk eljárási rendje sem. Arra azonban mindenesetre alkalmas ez az eljárási rend, hogy nehézkességében a közérdek sokszor elsikkadjon.“

„A tehetségnek utat kell engedni az egész vonalon: Az egyéni felelősség érvényesítése, a huszonhét aláírásos akták felülvizsgálási rendszerének megszüntetése lehetővé teszi a fiatalabbak építő munkáját is. Életet, gyakorlati nézőpontokat kell bevinni a szakigazgatásba és meg kell szabadítanunk a közigazgatási eljárást minden fölösleges formaságától. El kell távolítanunk azokat a tényezőket, amelyek hozzánemértésből, vagy kényelemszeretettől akadályozzák a közigazgatás korszerű átalakítását.“

Ezek a sorok mintha az erdészeti igazgatás teljes ismeretében íródtak volna.

Szeretnők elérni azt, ami eddig nem sikerült, hogy a haza érdekében minden magyar erdész önmagából és az erdőből hozza ki a legnagyobb teljesítményt!

*

Der Forstingenieur im Landesaufbau. Von vitéz P. v. Ortutay.

Das neue Forstgesetz (G. A. IV. 1935.) verpflichtet das ungarische Forstwesen zu gewaltigen Aufgaben, denen sie aber bei der heutigen geringen Forstbeamtenzahl und der bestehenden Verwaltungsform nicht entsprechen kann.

Allein in Rumpfungarn — also die im Herbst 1938. und Frühjahr 1939. zurückgekehrten Gebiete nicht in Betracht gezogen — wären laut den Verfügungen des Gesetzes nachstehende Arbeiten dringend zu verrichten: 1. Anfertigung von Betriebsplänen für etwa 1.000.000 Katastraljoch (580.000 ha) Waldfläche; 2. Überwachung der Bewirtschaftung von 1.500.000 Joch Waldbesitz; 3. Staatliche Bewirtschaftung von 500.000 Joch Wald; 4. Ausführung der Aufforstungsarbeiten in der Tiefebene (Alföld) und auf den Ödländereien; 5. Schutz der Kommunalweiden und 6. Verrichtung besonderer Aufgaben, die der Forstverwaltung obliegen.

Vorbedingungen der erfolgreichen Ausführung: 1. Wesentliche Vereinfachung der forstlichen Administration; 2. Erweiterung des Wirkungsbereiches bei den unteren Forstbehörden und Erhöhung der Verantwortungspflicht ihrer Leiter; 3. Übertragung des gesamten Verwaltungs-, Wirtschafts- und Kontrolldienstes an fachgebildete Forstbeamten; 4. Entsprechende (mindestens 100%-ige) Erhöhung der Forstbeamtenzahl.

Bisher konnten die wichtigsten Forderungen aus falschen Sparsamkeitsgründen nicht erfüllt werden, das Finanzministe-

rium trägt also die Verantwortung, wenn das Gesetz nicht vollzogen werden kann.

*

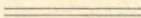
L'ingénieur des forêts dans l'aménagement du pays, par le vitéz *P. de Ortutay*.

La nouvelle loi forestière a posé des problèmes ardues à la sylviculture hongroise, en particulier aux services forestiers de l'État. Pour résoudre ces problèmes, il faut notablement simplifier la gestion des forêts et augmenter convenablement le nombre des agents forestiers; cependant des difficultés graves sont à craindre en raison de l'attitude du ministère des finances qui refuse d'ouvrir les crédits nécessaires.

*

The Forestingineer in Country Organization. By vitéz *P. de Ortutay*.

The new Forestry Law laid upon the Hungarian forestry, specially upon the state forest administration, heavy tasks, which can be solved satisfactorily only by general simplification of forest administration and by increase of forest officer staff. The refusal by the Ministry of Finance of material support required caused already till now serious difficulties.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. földművelésügyi miniszter 176.400/1939. F. M. sz. rendelete a vadászat gyakorlásának a Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területen való szabályozása tárgyában.

A m. kir. minisztériumnak a Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területen a vadászat gyakorlásának szabályozása tárgyában kiadott 5710/1939. M. E. számú rendelete (Budapesti Közlöny 1939. évi július hó 7-iki 151. szám) 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

A Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területen a mezei nyúl, császármadár, túzok, fácán, fogoly, fürj, haris, erdei szalonka, nyári lúd, tőkés kacsa, vadmacska, vaddisznó és hiúz vadászatát az 5710/1939. M. E. számú rendelet 1. §-ában elrendelt vadászati tilalom alól feloldom.

2. §.

(1) Hasznos vadat fényező alkalmazásával vadászni tilos. Vaddisznót, — továbbá a csak kivételes engedély alapján lőhető szarvast, däm vadat, őzet és mufflont — csak golyóval szabad elejteni és a kegyelemlövést is csak golyóval szabad megadni. Méreg vagy csapda alkalmazásával semmiféle vadat sem szabad elejteni.

(2) A vaddisznó kivételével esülkösvadra (szarvas, däm vad, őz, mufflon) a hajtó vadászat tilos. A kopózás minden vadra tilos, csak a vaddisznó vadászatánál használható az úgynevezett vaddisznóskutya. A hiúz csak eserkészeten vadászkutya nélkül vadászható.

3. §.

A jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba.
Budapest, 1939 augusztus 11.

vitéz gróf Teleki Mihály s. k.
magyar királyi földművelésügyi miniszter.

**A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter
56.900/VI/1939. sz. rendelete a belföldi tűzifa-küldemények díjke-
dvezményezése tárgyában.**

M. kir. Államvasutak Igazgatóságának,

Budapest.

Hivatkozással fenti tárgyban 52.808/VI.—1939. szám alatt kiadott rendeletemre, utasítom az Igazgatóságot, hogy a folyó évi Díjkedvezményi Jegyzék 3086 f. száma alatt a belföldi származású tűzifa-küldeményekre érvényesített és hivatkozott rendelettel folyó évi augusztus hó 31-ig meghosszabbított díjkedvezmény érvénytartamát — ugyanazon feltételek és módosítók mellett — visszavonásig, de legkésőbb 1940. évi június hó 30-ig hosszabbítsa meg.

Egyben felhívom az Igazgatóságot, hogy visszavonásig, de legkésőbb 1940. évi június hó 30-ig terjedő időtartamra a vonalaim 350 km-t meghaladó távolságon fuvarozott belföldi származású tűzifa-küldeményekre a fentebb említett díjkedvezmény alapján adódó díjtételekből 100 kg-kint 15 (tizenöt) fillér visszatérítéséből álló díjkedvezményt érvényesítsen.

A m. kir. pénzügyminiszter urat egyidejűleg felkérem, hogy e kedvezmény alapján visszatérítendő összegnek az Igazgatóság részére való megtérítéséről gondoskodjék.

Budapest, 1939. évi augusztus hó 22-én.

A miniszter helyett:

Dr. Algyai-Hubert s. k.
államtitkár.

Díjkezezmények a vasúti áruforgalomban. 941

Hirdetmény a kereskedelemügyi magyar kir. miniszter 1895. évi november hó 20-án 79.749. sz. alatt kelt szabályrendelete alapján.

V. és K. K. 1899. VIII/24. 67. sz. 4040	V. és K. K. 1899. VIII/24. 67. sz. 4041	Folyószám
Magyar királyi államvasutak MÁV. $\frac{58.196}{1939.}$ C. II. sz.	Magyar királyi államvasutak MÁV. $\frac{58.196}{1939.}$ C. II. sz.	1
Részes vasutak		2
Fa, é. p.: Tüzifa (hasáb, dorong, hasított dorong, vékony dorong, baltázott dorong, tuskófa) hántatlan, v. hántott, 1,2 méternél nem hosszabb, tüzelési célokra rendelve	Fa, é. p.: tüzifa (hasáb, dorong, hasított dorong, vékony dorong, baltázott dorong, tuskófa) hántatlan, v. hántott, 1,2 méternél nem hosszabb, tüzelési célokra rendelve	mely vasút
		mely vasútak nevében
A m. kir. államvasutak vonalain, továbbá a Győr-sopron-ebenfurti vasutak és a Pertóvidéki h. é. vasút magyar vonalain, valamint a Mohács—pécsi vasúton, Szeged-esenádi vasúton és a Debrecen—nyirbátori h. é. vasúton	M. kir. államvasutak összes állomásairól	3
	M. kir. államv. utak összes állomásaira	4
Kocsinkint és fuvarlevelenkint b) legalább 10.000 kg. c) legalább 15.000 kg súlyért való díjfizetés esetén az általános díjszabási határozmányok szerint.	A m. kir. államvasutak vonalain legalább 351 km távolságon való szállítás esetén, kocsinkint és fuvarlevelenkint b) legalább 10.000 kg., c) legalább 15.000 kg. súlyért való díjfizetés esetén az általános díjszabási határozmányok szerint	mely ekkor szállításánál
		honnan A köv. száll. vonalon, ill. hová útirányon
1939. évi szeptember hó 1-től visszavonásig, de legkésőbb 1940. évi június hó végéig	1939. évi szeptember hó 1-től visszavonásig, de legkésőbb 1940. évi június hó végéig	a következő feltételek teljesítése mellett
		érvényes, mely időben
Helyi árudíjszabások	Helyi árudíjszabás	5
Az alábbi díjtáblázatban foglalt díjtételek	A 4040. f. sz. fuvardíjkezezmény díjtételei 15 (tizenöt) fillérrel rövidítve.	Az engedménynek helye van
		Az engedménynek helye van
Rovatolás útján	Visszatérítés útján.	megjelölése
		Azon díjszabás, melyre az engedmény vonatkozik
A küldemények a 4. rovatban megjelölt faemek és hosszúság kitüntetése mellett „tűz fa” megjelöléssel is feladhatók. A fuvardíjkezezmény csak olyan küldeményekre érvényes, amelyeknek feladója írásbeli nyilatkozattal kötelezi magát arra, hogy mindennemű áru fuvarozásánál 30 km távolságon túl kizárólag a vasutat veszi igénybe; árut 30 km távolságon túl máskép, mint vasúton való elfuvarozás kötelezettségével nem szolgált ki, sem át nem vesz.	A küldemények a 4. rovatban megjelölt faemek és hosszúság kitüntetése mellett „tűzifa” megjelöléssel is feladhatók. — A fuvardíjkezezmény csak olyan küldeményekre érvényes, amelyeknek feladója írásbeli nyilatkozattal kötelezi magát arra, hogy mindennemű áru fuvarozásánál 30 km távolságon túl kizárólag a vasutat veszi igénybe; árut 30 km távolságon túl máskép, mint vasúton való elfuvarozás kötelezettségével nem szolgált ki, sem át nem vesz.	100 kg-kint
		Engedélyezett díjtétel
A küldemények a 4. rovatban megjelölt faemek és hosszúság kitüntetése mellett „tűzifa” megjelöléssel is feladhatók. — A fuvardíjkezezmény csak olyan küldeményekre érvényes, amelyeknek feladója írásbeli nyilatkozattal kötelezi magát arra, hogy mindennemű áru fuvarozásánál 30 km távolságon túl kizárólag a vasutat veszi igénybe; árut 30 km távolságon túl máskép, mint vasúton való elfuvarozás kötelezettségével nem szolgált ki, sem át nem vesz.	A küldemények a 4. rovatban megjelölt faemek és hosszúság kitüntetése mellett „tűzifa” megjelöléssel is feladhatók. — A fuvardíjkezezmény csak olyan küldeményekre érvényes, amelyeknek feladója írásbeli nyilatkozattal kötelezi magát arra, hogy mindennemű áru fuvarozásánál 30 km távolságon túl kizárólag a vasutat veszi igénybe; árut 30 km távolságon túl máskép, mint vasúton való elfuvarozás kötelezettségével nem szolgált ki, sem át nem vesz.	Engedmény a fennálló díjtételből
		Az engedmény alkalmazásának módja
A küldemények a 4. rovatban megjelölt faemek és hosszúság kitüntetése mellett „tűzifa” megjelöléssel is feladhatók. — A fuvardíjkezezmény csak olyan küldeményekre érvényes, amelyeknek feladója írásbeli nyilatkozattal kötelezi magát arra, hogy mindennemű áru fuvarozásánál 30 km távolságon túl kizárólag a vasutat veszi igénybe; árut 30 km távolságon túl máskép, mint vasúton való elfuvarozás kötelezettségével nem szolgált ki, sem át nem vesz.	A küldemények a 4. rovatban megjelölt faemek és hosszúság kitüntetése mellett „tűzifa” megjelöléssel is feladhatók. — A fuvardíjkezezmény csak olyan küldeményekre érvényes, amelyeknek feladója írásbeli nyilatkozattal kötelezi magát arra, hogy mindennemű áru fuvarozásánál 30 km távolságon túl kizárólag a vasutat veszi igénybe; árut 30 km távolságon túl máskép, mint vasúton való elfuvarozás kötelezettségével nem szolgált ki, sem át nem vesz.	A visszatérítés alapján szolgáló okmányoknak és betervezésük határidejének megjelölése
		Kifinomultsági határozmányok

A kitermelés helye	T ü z i f a (a s z e n i t é s r e						
	h a s á b				hasított dorong		d o
	bükk	egyéb kemény lomb	lágylomb	fenyő	kemény	lágyl	hántolt tölgy
	ü r k ö b						
Dunántúl	289.324.1	874.582.5	161.776.7	40.870.8	50.702.-	7.519.6	1.035.-
Alföld	4.428.3	182.190.4	49.235.4	199.-	13.579.-	23.-	81.-
Északi dombosvidék	115.954.8	150.871.2	14.846.-	890.-	25.483.-	1.775.8	57.792.8
A visszaesatolt felvidék	36.422.5	50.213.-	17.576.2	431.-	12.332.-	1.658.5	26.798.-
Összesen:	440.129.7	1.257.857.1	243.434.3	42.390.8	102.096.-	10.976.9	85.706.8

A kitermelés helye	S z e r-										
	r ö n k ö									egyéb választék	
	erdei és fekete fenyő	egyéb fenyő	bükk	tölgy	szil	akác	kőris	egyéb lomb*		talpfa	
								kemény	lágyl	kemény	lágyl
k ö b-											
Dunántúl	79.385.4	5.712.8	16.500.7	44.081.7	4.411.7	12.135.-	7.981.8	6.431.5	14.091.1	33.119.-	1.276.-
Alföld	907.4	86.9	343.7	13.830.2	322.1	9.690.9	526.8	472.6	2.537.3	1.437.6	—
Északi dombosvidék	636.9	642.5	17.220.-	28.175.-	140.8	2.204.6	959.7	1.827.6	118.7	10.555.8	—
A visszaesatolt Felvidék	1.461.-	598.-	457.6	5.023.1	472.3	337.5	546.7	167.4	615.1	2.710.9	—
Összesen	82.390.7	7.040.2	34.522.-	91.110.-	5.347.5	24.368.-	10.015.-	8.899.1	17.362.2	47.823.3	1.276.-

1938/39. évben kitermelt fakészletekről.

szántfa kivételével)										A széntésre szánt tűzifa	A már előállított faszén	Tűzifa összesen	
r o n g		vékony dorong botfa	t u s k ó			mennyisége	ürm ³	m ³					
egyéb			kemény	lágý	lágý								
kemény	lágý lomb és fenyő												
m é t e r										q			
422.895	5 69.942	5 222.231	9 103.944	3 18.290	9 9.751	7 3.750	3.716.067,9	2.229.640,7					
87.710	6 18.466	5 39.959	7 47.568	1 6.523	5 30	—							
201.852	2 10.286	1 41.110	6 36.782	3 3.002	5 11.474	8 15.773							
88.517	9 7.050	2 24.886	6 1.504	5 125	6 6.170	7 1.500							
800	976	2 105.745	3 377.588	8 189.799	2 27.941	8 27.425	8 21.024						

f a										szerhasáb		Tűlgy-kéreg	Szerfa összesen
gömbölyű állapotban													
bányafa		szőlőkaró		bognárfa		küdárta		egyéb				m ³	
á l l í t t á s á r a													
kemény	lágý	kemény	lágý	kemény	lágý	kemény	kemény	lágý	kemény	lágý			
m é t e r										ü r k ö b m é t e r		q	
22.779	35.633	2 15.154	2 147	7 7.163	7 11.081	5 483	4 6.575	5 7.214	8 4.226	6 2.458	5 8	498.506,9	
973	4 1.120	6 4.306	7 141	5 2.428	5 9	1 119	6 1.741	6 574	4 367	7 15			
36.798	3 2.530	3 5.364	4 2	8 1.852	9 27	6 609	9 148	9 975	8 772	8 18.271			
5.620	78	2 344	5 1	28	1	26	5 503	9 1	2 158	2 297	14.596		
56.170	39.362	3 25.169	8 291	3 11.473	1 11.117	6 1.237	4 8.969	9 8.764	2 5.525	3 2.755	5 32.883	1	

IRODALOM

HAZAI FOLYÓIRATOK.*

Halászat. (XL. évf. 1939.)

13. sz. — *Szigetközi*: Már megint a bűvár. — *Unger E.*: Hany Istók és utódai. — —: Az a bűvárhalász. — *Unger E.*: Folyóvízi halszúke és a bűvárhalász.

Magyar Statisztikai Szemle. (XVII. évf. 1939.)

7. sz. — *Szél T. dr.*: Az érelmeszesedés és következményei a statisztika tükrében. — *Mozolovszky S. dr.*: Halálos kimenetelű balesetek 1938-ban. — *M. S. dr.*: Lakóházépítkezések 1938-ban. — *Földváry L. dr.*: Kincstári erdők Kárpátalján. — —: A gyáripari üzemi és termelési statisztika 1938. évi előzetes eredményei. — *Br. P. Horváth M. dr.*: A Duna és Tisza nemzetközi forgalma 1938-ban. — *Br. P. Horváth M. dr.*: Magyarország benzin- és motorkutainak 1938. évi forgalma. — *Elekes D. dr.*: Magyarország időszaki sajtója 1938-ban.

Magyar Vadászujság. (XXXIX. évf. 1939.)

22. sz. — *Dr. Szent-Ivány G.*: A vadászati tilalmakról! — *Berényi V.*: A parlagi sas. — *A. Balogh A.*: A golyósfegyverek tisztántartása. — *Koltai G. V.*: A vaddisznó (*Sus scrofa L.*) biológiája. — *Mészáros P.*: Apróságok. — *Péchy—Horváth R.*: A bükki kincstári halgazdaság.

23. sz. — *Dr. Szent-Ivány G.*: Az új vadászati idény küszöbén. — *Avarffy E.*: A „sárgakötös kócsag“. — *Lux Z.*: Vadkár és vadkárpercek. — *A. Balogh A.*: Tuzokkakas és még egy kis ballisztika. — *Cs. Osváth A.*: A pilisi hegyvidék egykori nagyvadászairól és vadbőségéről. — *Görgey G.*: Tacskók a budapesti nemzetközi ebkiállításon. — *Mészáros P.*: Vadászati szükségjog.

* Jelmagyarázat: (1. k.) = első közlemény; (2. b. k.: 17.5/10/4) = második és befejező, összesen 17.5 oldal terjedelmű közlemény, 10 ábrával és 4 táblázattal.

24. sz. — *Fejér B.*: Mi vár Rátok? — *Beniczky Gy.*: A nyírfajok eldorádójában. — *A. Balogh A.*: A világhírű kárpáti szarvas megmentésének kérdése. — *Fülöp M.*: Veszedelmes csere. — —: A legújabb vadászati rendelet. — *T. Sáska L.*: Afrikai riport. — *Pintér I.*: Pézsmapocok a Vértes környékén.

Mezőgazdasági Közlöny. (XII. évf. 1939.)

8. sz. — *Dr. Halász Á.*: A mezőgazdasági iparok nemzetközi kongresszusa. — *Dr. Szeibert J.*: Munkaidőszabályozás a mezőgazdaságban. — (*Éö*): A búza világproblémája. — *B—r.*: Magyarország állatállományának alakulása. — *Szentkirályi J.*: Tönkrement gazdaságok újjáépítése az Egyesült Államokban. — *Dr. Hatos G.*: A ricinuspogácsa, mint takarmány.

Nimród Vadászujság. (XXVII. évf. 1939.)

22. sz. — *Borz*: „Ember a vadonban.“ — *Hányi K.*: Az őzhangok és a csalsíp. — *Dr. Beretzk P.*: Mily távolságokra kóborol a fácán?

23. sz. — *Sólyom*: Mikor a tanukat megkérdezték... (1. k.) — *Békessy J.*: Svájci barátaim. — *Borsodi L.*: Amit sohse únunk meg. (1. k.) — *Ifj. Dobsa S.*: Négy vadkaesa. — *Szigligeti Gy.*: Lövés módok és lövéshibák.

24. sz. — *Sólyom*: Mikor a tanukat megkérdezték... (2. b. k.: 4.5/—/—) — *Hányi K.*: A szarvashívó kürt gyakorlati használata. — *Borsodi L.*: Amit sohse únunk meg. (2. b. k.: 3.5/—/—) — *Győry S.*: Mégegyszer a sörétes töltényről. — *Félix E.*: Melyiknek mit kell tudnia?

Természettudományi Közlöny. (71. köt. 1939.)

8. sz. — *Dr. Rapaics R.*: A magyar természetszemlélet eredete. — *Dr. Bugyi B.*: A napfürdőzés élettana. — *Dr. Kadie O.*: A Várhegyi-barlang feltárásának története. — *Dr. Mihályi F.*: Néhány szó legközönségesebb szunyogainkról. — *Dr. Aujezsky L.*: Gépkocsik a zivatárban. — *Dr. Haraszty Á.*: A növények vízfelvétele. — *Dr. Steiner L.*: Az elektromosság eloszlása a zivatárfelhőkben. — *Dr. Rotarides M.*: Kagylóturzások a Balaton partjain.

Vadászat-Halászat. (VII. évf. 1939.)

14. sz. — *Gr. Festetics P.*: Augusztus. — *Friedreich I.*: Sport-e a vadászat? — —: Az új vadászati tilalmak. — *J. Lányi A.*: A vadászat mint üzlet.

15. sz. — *Dr. Fencsik J.*: Kárpátalja vadászati viszonyai. (1. k.) — *Orday R.*: Kaland a vízilovakkal. — *A. Balogh A.*: A nagysebességű töltények lényege. Előnyei és sajátosságai. — —: A fácán mezőgazdasági jelentősége Magyarországon.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.*

ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT. Band VI. Heft 9—10. 1939.

Freise: Adatok az őserdők növényoszövetkezeti viszonyaihoz. (Einige Bemerkungen über soziologische Verhältnisse im Urwald.) 603—621. old.

A szerző Brazília tengerparti őserdeiben végezte megfigyeléseit 30 éven keresztül és számos, valóban érdekes adatot szolgáltat a kúszónövények, esernyék, növényi élősködők, hangyák és termiták szerepéről, valamint azokról az „összeférhetetlenségi” esetekről, amikor bizonyos fafajok, amelyek talaj-, éghajlat- és társulási igényük szerint szépen megélhetnek egymás mellett még véletlenül sem találhatók soha sehol közöösségben.

Végző következtetésként hangsúlyozza, hogy a szociológiai viszonyok *okainak* feltárása céljából nagyon beható további vizsgálatokra van szükség.

Hartig: Délafrika erdőgazdasága. (Die Forstwirtschaft Südafrikas.) 661—748. old.

Az igen áapos tanulmány a Délafrikai Unió egész területének felületi, földtani és termőhelyi ismertetésével kezdődik és fő részében a belföldi erdők leírásával foglalkozik. Ezek között a cédrusfa-erdők, továbbá a keleti tengerpart, Natal és Transvaal állományai, valamint a szavannák a nyersanyag-szolgáltatás szempontjából kisebb jelentőségűek, míg a mérsékelt öv — az ú. n. Midland — örökzöld erdei — amelyekben egyformán találhatók fenyőfélék és lomblevelű-fák — egyre fontosabb szerepet játszanak az ország faellátásában. A Délafrikai Unió t. i. — részben a régebbi időkben elkövetett nagy erdőpusztítások folytán — jelentős fabehozatalra szorul és a kopárok terjedését is igen sok helyen csak erdősítéssel lehet megakadályozni.

* A német és angol folyóiratokat *dr. Mihályi Zoltán*, a francia-, olasz-, spanyol- és románnyelvű közleményeket *dr. Luncz Géza*, m. kir. erdőtanácsos, a lengyel szaklapokat *Székács Vince*, ny. miniszteri tanácsos, a jugoszláv irodalmat pedig *Pászthy Ferenc*, ny. m. kir. főerdőtanácsos ismerteti.

A szerző részletesen ismerteti a „Midland“-erdők történetét, jelenlegi berendezésüket, szerkezetüket és teljesítő-képességüket, valamint fafajaik használhatóságát.

Tanulmányának III. része az erdészeti igazgatással foglalkozik, míg a IV. fejezet a külföldi fajokkal végzett kísérletekről számol be, néhány igen szép fénykép kíséretében. Az V., zárófejezet a felújításokat, károsításokat, áterdöléseket, a piaci helyzetet és a magánerdőket tárgyalja.

Két terjedelmes függelék a legismertebb belföldi, illetőleg a több-kevesebb sikerrel meghonosított külföldi fajokot sorolja fel a fontosabb részletes leírásával.

ALLGEMEINE FORST- UND JAGDZEITUNG. 1939. 8. sz.

Hug: A Német Erdészeti Egyesület bádeni csoportja, Bádén erdei és gondozói. (Die Landesgruppe Baden des Deutschen Forstvereins, der Wald in Baden und seine Betreuer.) 237—245. old.

Az 1839-ben alakult Bádén Erdészeti Egyesület 100 éves fennállását ünnepelné, ha időközben nem olvadt volna bele a Deutscher Forstverein-be.

A szerző — a jubileumi közgyűlés alkalmából — az egyesület történetét vázolja röviden és ismerteti azt a fejlődésmenetet, amely részben mint az 1833. évi bádén erdőtörvény, részben pedig mint a szakszeretettől áthátott gondos kezelés folyamánya Bádén erdőgazdaságát mintaszerűvé emelte.

Elég, ha arra mutatunk rá, hogy *a községi erdők évi hozadéka 8 m³ ha-ként* és hogy a szerfa-hányad az 1878. évi 24%-ról 61%-ra emelkedett.

A legutóbbi időkben kiváló eredményeket ért el a bádén erdőgazdaság az árvizes talajok telkesítésénél, az erdők korszerű (gépjárművekkel való közlekedésre alkalmas) feltárásánál, valamint az erdei munkások szakszerű kiképzésénél is.

Crocoll: Erdőrendezés és erdőművelés Bádénben a rendkívüli használatok idejében. (Forsteinrichtung und Waldbau in Baden im Zeichen der Mehrhebe.) 245—257. old.

A német négyéves terv keretében elrendelt 50%-os túlhasználat Bádén erdeit nagymértékben igénybe vette ugyan, de számottevő kárt nem okozott, mert a takarékos gazdálkodás a mult század folyamán nagy tartalékokat halmozott fel.

A tömegnövedék ma is jelentős, az értéknövedék pedig talán még jobb, mint a legutolsó évtizedben.

Az erdőre háramló feladatok azonban fokozott gondosságot kívánnak a kezelőjétől és ezért a szerző igen kívánatosnak tartja, hogy az újabb időben nagyon meggyarapodott irodai munka helyett ismét *a közvetlen gazdálkodás legyen az erdőtiszt főtevékenysége.*

Speer: Az erdőgazdaság és a fűrészipar viszonya Bädenben. (Die Beziehungen zwischen Forstwirtschaft und Sägeindustrie in Baden.) 257—268. old.

A helyes nyersanyag-gazdálkodás egyre nagyobb mértékű takarékoságot kíván mind a termelésnél, mind a feldolgozásnál és megszabja a fűrésztelepek létfeltételeit is, amelyekre nézve nemcsak a faanyag mennyisége, hanem a szállítási és értékesítési lehetőségek, valamint a munkásviszonyok is egyformán irányadók.

A szerző részletes adatokkal szolgál a bádai fűrészek rönköszükségletéről, ill. évi termeléséről és megadja a jövőbeli fejlődés irányát is.

Schwarz: A fekete dió telepítése Németországban. (Anbau der Schwarznuss in Grossdeutschland.) 268—70. old.

Az eddig kevésbé méltányolt fafaj telepítési lehetőségeit és gazdasági előnyeit ismerteti.

CENTRALBLATT FÜR DAS GESAMTE FORSTWESEN. 1939. 5—8. sz.

Hufnagl: Az erdő-szépség és ápolása. (Die Waldschönheit und ihre Pflege.) 129—138. és 191—209. old.

Erdészeti esztétikával ritkán foglalkozik szakember és ezért a szerző fejtegetései különös figyelmet érdemelnek.

Az erdő közgazdasági jelentőségének rövid körvonalazása után sorra veszi azokat a szempontokat, amelyeknek az erdőszépség megóvása érdekében a gazdálkodás különböző részleteiben érvényesülniök kell.

Kétségtelen, hogy elsősorban az erdőművelés tehet legtöbbet az esztétikai kívánalmak megóvása érdekében, már az üzemmódok megválasztásánál is, de még inkább a fafajok célszerű telepítésével, elegyítésével és az állomány gondos ápolásával.

A szerző különösen ezzel a fejezettel foglalkozik bőven, de nem hagyja figyelmen kívül az erdőhasználat, -védelem és -rendezés szerepét, valamint az erdőnek az állatvilággal való kapcsolatait sem.

Akit a tárgy érdekel, különös örömet fogja találni az erdő szeretetétől áthatott tanulmányban.

Werner: A tiszafa előfordulása az Ybbstal környékén. (Über einige Eibenvorkommen in der Umgebung des Ybbstales [Niederdonau].) 138—154. old.

A tiszafa a mai Németbirodalom területén igen ritka fafajjává vált és ezért érthető, hogy a szerző gondos termőhelyi és növény-szövetkezeti tanulmányok alapján vizsgálja, mennyiben van meg a lehetősége az alsóausztriai tiszafák fenntartásának.

Schmied: Gyantatermelési kísérlet vegyi anyagok alkalmazásával. (Ein Harzungsversuch mittels chemischer Reizmittel an der Schwarzkiefer.) 161—190. old.

A mariabrunni erdészeti kísérleti állomás által *Hessenland* tanár útmutatása szerint végzett igen érdekes kísérlet a következő eredményeket adta.

1. Vegyszer alkalmazása csak az ú. n. *barázdás* gyantacsapó-lással kapcsolatosan lehetséges, amelynél folytatólagosan több, keskeny barázdát vágnak *egymás mellé* a fatörzsbé, mert a másik szokásos ú. n. *hántó eljárásnál*, — amikor egyetlen széles gyantacsatornát vágnak és azt *mélyítik* egyre jobban — az alkalmazott vegyszer a belső faszövetet elroncsolja és a gyanta kiválását megakadályozza.

2. A barázdás eljárás azonos mennyiségű gyanta nyeréséhez ötször annyi törzset igényel, mint a hántó módszer. Ha a törzsek számára nem kell tekintettel lenni (pl. közvetlenül a faanyag ki-termelése előtt) a vegyszerrel való kezelés — ami különböző töménységű sósavnak vagy kénsavnak az alkalmazásából áll — jelentős gyantatöbbletet eredményezhet.

A szerszám alakja, a vegyszer mennyisége és az alkalmazás közötti nyugalmi időszak szerint elért eredményeket a szerző számos táblájában részletezi.

THE EMPIRE FORESTRY JOURNAL. 1939. 1. sz.

A 180 oldalas gyönyörű kiállítású füzet főleg a gyarmatok és dominiumok erdőgazdaságával foglalkozik és ezért a 13 nagyobb tanulmány közül csak az alábbi hármat emeljük ki.

Dunkey: Részletes leírással ellátott lyukgatott lapok Uganda fáinak a meghatározására. (A Multiple-Entry Perforated Card-Key for the Identification of Uganda Trees.) 83—90. old.

A szerző által pontosan leírt, rajzban és példával is bemutatott elmés módszer tulajdonképpen nem más, mint egy meg-

felelően szerkesztett *kartoték*, amelynek a segítségével — a fák főbb jellegeinek alapján — a meghatározás *igen gyorsan és tévedésmentesen* történik.

Campbell és McGowan: A cincérjáratokban található köves lerakódások összetétele és eredete. (The Composition and Origin of a Stony Deposit Found in Galleries of The Beehole Borer [Xyleutes Ceramica Wlk.] in a Number of Samples of Teak Wood [Tectona Grandis L.]) 91—94. old.

A *Xyleutes ceramica* Wlk. különösen az értékes teak-fában okoz érzékeny károkat, mert a sűrű és nagy átmérőjű álca-menek a rönkök műszaki használhatóságát erősen csökkentik. A fűrésztelepek pedig gyakran panaszoznak, hogy a meneteket kitöltő kőszerű anyag a fűrészelésnél számottevő akadályokat jelent.

A szerzők vizsgálatai szerint ez a kőszerű lerakódás a különböző szerves-anyagokon felül főleg kalciumot és foszfort tartalmaz, az eredetére vonatkozólag pedig az a feltevésük, hogy a fánedvkeringése tölti ki az üregeket.

Donald: Faszén-égetés hordozható kis kemencékben. (Charcoal Burning in Small Portable Kilns.) 95—100. old.

Egy könnyen szétszedhető és igen jó eredménnyel dolgozó berendezést ismertet, amelyet kisebb mennyiségű faanyag (gyéritések) szénítésénél lehet igen jól használni.

JOURNAL OF FORESTRY. 1939. 7-8. szám.

Geddes és Erickson: Kétkezes ágnyeső olló használata a tisztításoknál. (The Use of the Two-Hand Pruning Shear in Forest Pruning.) 519—21. old.

A szerzők által ismertetett szerszámmal Kaliforniában kiváló eredményeket értek el és ezért melegen ajánlják azt az erdőgazdaságok figyelmébe.

Stockwell: A csira-korbéli kiválasztódás a fenyőknél. (Pre-embryonic Selection in the Pines.) 541—43. old.

A petesejt megtermékenyülésének folyamatát írja le, amelynek során legalábbis hat ízben történik kiválasztódás a legmegfelelőbb tenyészanyag javára.

Bull: A fenyő versenye a gyapottal: az évi cellulóze-fermelés területegységenkénti összehasonlítása. (Loblolly Pine Versus

Cotton: A Comparison of Annual Cellulose Production per Acre.)
570—71. old.

Az Egyesült Államok déli vidékein az utóbbi években egyre fokozódik a fának cellulóze-gyártásra való felhasználása. Gondosan ápolt *Pinus taeda*-állományok területegységenként 4.5-szer annyi cellulóze-anyagot adnak, mint a gyapot, és ezért érthető, hogy ezeknek az erdőknek az értéke erősen megnövekedett.

Paul: A tölgy vetemedése a faszövet természetes helye szerint. (Shrinkage of White Oak as Affected by Position in the Tree.)
572—73. old.

A szerző *Quercus alba* törzsekből vett próbadarabokon végzett vizsgálatait azt igazolják, hogy minél idősebb a faszövet, annál nagyobb a vetemedésre való hajlandósága.

Righter: Egyszerű fenyőhimpór-csírázási kísérletek. (A Simple Method of Making Germination Tests of Pine Pollen.)
574—76. old.

A virágpor életképességének a megállapítása meglehetősen körülményes feladat. A szerző olyan eljárást ismertet, amely lényegesen egyszerűsíti a vizsgálatot anélkül, hogy az a pontosság rovására menne.

Jahn: Szüksége van a faiparnak a tudományos kutatásra? (Does the Lumber Industry Need a Research Program?) 595—97. old.

Míg a vas-, kőolaj-, nikkell- stb. termelés egyetlen hatalmas szervezet Amerikában, a faipar számtalan kis- és nagyüzeme külön utakon jár. Természetes tehát, hogy a kísérletügyet sem szolgálhatja úgy, mint azt a többi iparág teszi.

A szerző véleménye szerint a faipar fejlesztésének tudományos kutató-munkája az *állam feladata*, mert az, mint a legnagyobb erdőterület birtokosa, a szükséges költségeket is rendelkezésre tudja bocsátani.

Goodell: A talajfagy mértéke, mint a növényzet és a kitétt-ség függvénye. (Soil Freezing as Affected by Vegetation and Slope Aspect.) (626—29. old. ,

Néhány érdekes adattal igazolja azt a különben ismertényt, hogy a mezőgazdaságilag művelt területek vagy legelők talajában, illetőleg északi lejtőn a fagy sokkal mélyebbre hatol és tovább tart, mint az erdőben, illetve déli kitétt-ség mellett.

Brener: Korszerű porlasztóberendezés folyékony trágyák, rovarölő és talajfertőtlenítő szerek alkalmazására csemetekertek-

ben. (Multiple Use Sprayer for the Application of Liquid Fertilizers, Insecticides and Soil Disinfectants in Forest Nurseries.) 630—31. old.

Az igen elmés szerkezetet a szerző fényképen is bemutatja.

Buck és Hughes: Ujfajta oldó és lepároló eljárás az erdei alom nedvességtartalmának a meghatározására. (The Solvent Distillation Method for Détermining The Moisture Content of Forest Litter.) 645—51. old.

A szerzők által készített műszernek — amelyről a tanulmány részletes leírást ad — az az előnye a régebbiekkal szemben, hogy a vizsgálat egyszerűsítése mellett is megbízhatóbb eredményeket ad; ezt a közölt táblázatok és rajztáblák is igazolják.

REVUE DES EAUX ET FORÊTS. 1939. 4—6. sz.

Perrin: A tölgy növekedési viszonyai középerdőben. (Sur l'accroissement des chênes de taillis sous futaie.) 293—305. old.

A középerdő fenntartása bizonyos körülmények között (különleges méretű szerfatörzsek nevelése!) még ma is indokolt és sokhelyütt a legjövedelmezőbb erdőalak.

A szerző több középfranciaországi erdőfelügyelői kerület régi vágási és faértékesítési jegyzőkönyvei, valamint beható termőhelyi vizsgálatok alapján ismerteti tárgyát. Végső következtetései: 1. Látszólag azonos termőhelyi viszonyok mellett sem minden tölgy növekedése egyenlő; ezért nagyon fontos a hagyásfák gondos és szakszerű megválasztása. 2. Hagyásfákat több vágásfordulón át csak igen jó talajon indokolt és gazdaságos fenntartani. 3. Minél gyengébb a talaj, annál kisebb legyen a meghagyott fák száma. 4. Jó talajon viszont a hagyásfák lehető legnagyobb száma biztosítja a legnagyobb jövedelmet.

Martin: Hozzászólás a vágásérettség kérdéséhez. (Réflexions sur l'exploitabilité.) 318—324. old.

Nemcsak a pénzügyi, gazdasági és erdőtenyészeti szempontokat veszi sorra, hanem az erdő általános kultúrszerepét is.

De la Serre: Fenyőerdő-telepítés Nyugat-Franciaországban. (Technique des boisements de pins dans l'ouest de la France.) 325—334. old.

A Normandiában szerzett tapasztalatok alapján megállapítja, hogy a síkvidéki tűlevelű erdő fokozott gondozást kíván.

(gyakori és szakszerű gyérités, hathatós védelem az állati és növényi károsítók, valamint a tűz ellen, mindenre kiterjedő, állandó felügyelet.)

Kellő ápolás mellett a síkvidéki fenyvesek jövedelmezősége igen figyelemreméltó.

Oudin: A talajjavítás és trágyázás szerepe az erdősítéseknel. (Les amendements et engrais dans les reboisements.) 335—341. old.

A beerdősítendő terület trágyázását régente tisztán tudományos jellegű kísérleteknek tekintették. Ma már kétségtelen, hogy a trágyázás sokszor igen komoly gazdasági előnyökkel jár és jelentősége ezért egyre fokozódik.

Schaeffer: Az „ellenőrző üzemmód“ és a szálalás fejlődése. (La méthode du contrôle et l'évolution du jardinage.) 389—402. old.

A szálalás franciaországi fejlődését tárgyalja 60 évre visszamenőleg, *Lorentz, Bagneris, Gurnaude* és *Biolley* munkássága kapcsán. Rámutat az eljárás mai fokán tapasztalható gazdasági előnyökre s arra a következtetésre jut, hogy: 1. a kívánt eredmény érdekében az élő fakészletet („leltárt“) időközönként fel kell venni és 2. az 5—8 évenként végzett áterdölések fatömege egy-egy alkalommal sem haladhatja meg az álló fakészlet 25%-át.

Cailloux: A Francia Középhegység jegenyefenyvesei. (Les sapinières du Massif Central.) 414—435. old.

A közzétani, termőhelyi és terepviszonyok, valamint az ottani fenyvesek történetének ismertetése után 3 csoportban tárgyalja az állományok növekedési viszonyait. A jegenyefenyveseknek az egész Francia Középhegységben évről-évre nő a jelentőségük. Az erdész fontosabb teendői a következők: 1. Ahol az elbükösödés veszélye fenyeget, meg kell könnyíteni a jegenyefenyő felújulását. 2. Meg kell szabadulni a sok túlkoros állománytól. 3. A mostaninál rövidebb vágásfordulót kell alkalmazni. 4. A magánbirtokosokat ki kell oktatni az erdeik észszerű kezelésével járó előnyökre.

De la Serre: A néhány főfát meghagyó vágás hagyásfái. (Les réserves du tire et aire.) 515—519. old.

Normandiában a XVII. és XVIII. században még igen általános volt, hogy főhasználatkor holdankint („par arpent“) elszórtan mintegy 10 törzset — a felújítás elősegítése céljából — állva hagytak a következő forduló végéig. A hasonló újabb kísérletek nem vezettek eredményre.

A szerző kimutatja, hogy a régiek nem egykorú állományokat neveltek s a holdankinti 10 hagyásfa mind erőteljes fiatal törzs volt, amelyek bőséges magot (főként tölgyemakot) szórtak.

JOURNAL FORESTIER SUISSE. 1939. 7—8/9. sz.

Barbey: A papírgyártás fája Kanadában. (Bois à papier canadiens.) 151—156. old.

Kanada évente 25—30 millió ürköbméter papírgyártásra alkalmas fát termel, aminek 80—85%-át kanadai gyárak dolgozzák fel; a többit kiviszik az országból, főleg az Egyesült Államokba. Az európai államok közül Németország vásárol legtöbbet.

Kelet-Kanada erdeinek rengeteg fafaja közül papírgyártásra háromféle lúcfenyő, négy *Pinus*, ötféle nyír, a juhar hét fajtája, ezenfelül több *Tsuga* és *Thuya* is alkalmas. Európába főként a lúce- és jegenyefenyők fáját szállítják.

A szerző ismerteti a tenyészeti viszonyokat, az alkalmazott üzemmódot, a kitermelésnél, a választékok s félgyártmányok készítésénél szokásos eljárásokat s a szállítás módjait.

Gut: Védelem alatti felújulás. (La rajeunissement sous tutelle.) 165—174. old.

Azokat a természetes és mesterséges védekezési eljárásokat ismerteti, amelyek a zsenge esemetéket a hönymástól való elpusztulás ellen védik. A legjobb természetes védelem az idősebb fák koronája. A szerző mesterséges védelemmel is kísérletezett (a csemete mellé vert karókkal, felette piramis alakban elhelyezett kalodával, védőráccsal, stb.). Az eredményekről beszámoló szöveget igen jó fényképek teszik érthetőbbé.

Rieben: A törpe boróka két értékes tulajdonsága. (Deux précieuses qualités du genévrier nain.) 180—183. old.

A hó- és kőgörgöttegek keletkezésének megakadályozása céljából végzett munkálatoknál a *Juniperus nana*-nak igen fontos szerepe van: 1. A vele való erdősítés a lejtős, száraz és nagyon sekély talajban is jól sikerül. 2. A szárazhabarcsba rakott falazások épségben maradásának időtartamát meghosszabbítja, mert mérsékeli a hőmérséklet naponkénti nagy ingadozásait.

REVISTA PĂDURILOR. 1939. 6. sz.

Eliescu: Adatok a román erdőkben károsító rovarok ismertetéséhez. (Contribuțiuni la cunoașterea insectelor vătămătoare pădurilor din România.) 487—496. old.

A *Cheimatobia brumata* L., *Tortrix viridana* L. és a *Malacosoma neustria* L. életét s károsítását írja le több kép kíséretében.

Demetrescu: Az erdészeti igazgatás alkalmazkodása az esetleges háborus gazdálkodáshoz. (Adaptarea administratiilor noastre forestiere pentru cazul economiei de războiu.) 497—505. old.

Háború esetén Románia erdőgazdálkodásában hirtelen nagy változások következnenek be (hiány erdei-munkásokban, fokozottabb fafogyasztás, stb.). A szerző az ezzel kapcsolatos kérdések tanulmányozását már a háborút megelőzően szükségesnek tartja. A legfontosabb teendő az igazgatás egyszerűsítése lenne.

Fedorovici: A bükk-talpa készítésének észszerűbb módjai. (Raționalizarea fasonării traverselor de fag.) 521—531. old.

A szerző egy román állami fűrésztelepen végzett megfigyelések alapján összehasonlítja a bükk-talpfának* kézi erővel és fűrészgépekkel való előállítási módozatait. A leggazdaságosabb termelés lehetőségeiről tanulságos rajzokat, a szállításról, raktározásról, valamint a fűrészgépekről s azok munkájáról jó fényképeket, a felmerülő költségekről pedig kimutatásokat közöl.

Napi kérdések: Az erdő és a turisztika. (Problemele zilei: Pădurile și turismul.) 532—550. old.

Romániában megalakult az Országos Turisztikai Hivatal. Célja a természetjárás népszerűsítése s egyben erdészeti propaganda kifejtése.

A lap öt munkatársa ír erről a tárgyról: *Haralamb, Páll, Bocce, Vasiliu* és *Manole*, akik az erdészet és turisztika kapcsolatát s az állami és magánerdők szerepét, valamint az erdőtiszt turisztikai feladatait fejtegetik.

LA RIVISTA FORESTALE ITALIANA. 1939. 4—5. sz.

Sala: A fa-önellátás feltételei. (L'autarchia nel settore dei prodotti legnosi.) 212—227. old.

1. Az erdőterület növelése, a kopárok erdősítése és erőteljes fásítás útján. 2. A meglévő faanyag észszerűbb felhasználása. 3. Új erdei szállítóberendezések (főként sodronykötélpályák) segítségével az azelőtt: értékesíthetetlennek vélt faanyag elszállítása s hasznosítása. 4. A külföldi fafajok helyettesítése hazaiakkal. 5. Különleges minőség és nagy méretek helyett a lehető legnagyobb mennyiségű faanyagnak a lehető legrövidebb idő alatti termelésére kell törekedni.

* Helyesebb magyar neve: *vágányfalj*.

Pavari: A fajok és a vetőmag kérdése Olaszországban. (Il problema delle razze e dei semi forestali in Italia.) 228—237. old.

Más országok, elsősorban Németország törvényes intézkedéseit ismerteti, melyek a mag származási helyének ellenőrzését írják elő, majd beszámol az olasz vetési kísérletek eredményeiről. Olaszországban — a nagyon változatos éghajlati és terepviszonyok folytán — az olasz eredetű mag sokszor kevésbé felelt meg, mint a vetési hely viszonyait jobban megközelítő vidékről származó külföldi mag.

Venerosi-Pesciolini: A fa harca a sivatag ellen, — különös tekintettel az olasz Cirenaióra. (L'albero contro il deserto, — con particolare riguardo alla Cirenaica.) 245—252. old.

A Szahara szélein a sivatag általában tovább terjeszkedik a művelés alatti területek rovására. Az olasz Szaharában máris sikerült ezt a folyamatot megállítani, sőt ellenkező irányba fordítani: Libiában és Cirenaiában már az erdő nyer mindig nagyobb és nagyobb tért a sivatag szélein.

A tanulmány részletesen ismerteti az olasz erdészeti milícia folyamatban lévő fásítási munkálatait, szebbnél-szebb fényképek kíséretében.

Canzanelli: Az erdeinkben élő káros rovarok. — 1. A búsujáró lepkék. — (L'entomofauna dei nostri boschi. — 1° Le processionari.) 253—258. old.

A *Thaumetopoea (Cnethocampa) processionea* L. és a *Th. pityocampa* L. életrajzát közli. Károsításukat fanemenként részletezi és az ellenük való védekezést is leírja.

Agostini: Fascista erdőgazdasági politika. (Politica forestale fascista.) 280—294. old.

Olaszországban az erdőgazdaság-politikának a *lakosság gyors szaporodásához kell alkalmazkodnia*. A fascista kormány az erdészet terén is elsősorban az *ország javát* kívánja szolgálni. A szerző felsorolja az erdészeti milícia feladatait s a végzett munkálatokról sok érdekes adatot közöl. Az erdész-katonát változatos feladatkörében igen szép fényképek mutatják be.

Cappuccini: Ujraerdősítések Sziciliában. (Il rimboschimento in Sicilia.) 295—309. old.

Bevezetőül rövid visszapillantást vet az erdők pusztulásának történetére, majd rámutat az erdősítések szükségességére, végül pedig az ezen a téren már végzett munkálatokat ismerteti.

Parente: Megjegyzések a csemetekertek trágyázásához. (Note sulla concimazione nei vivai forestali.) 332—336. old.

Az alkalmazandó különböző trágyák összetételéről, azok ki-
helyezéséről s hatásukról értekezik szép fényképfelvételekkel.

ŠUMARSKI LIST, 1939. 6—7. sz.

Perušić: A likai vagyonközség megvalósításáról. (Oko kreiranja ličke imovne općine.) 269—290. old.

Az 1860. évi osztrák erdőtörvény szabályozta mindazokat a jogokat, amelyek a határőrvidék részére biztosították az épület- és tüzfiaszükségletet. Az erre a célra szükséges fatömeg mint szolgá-
lom terhelte az akkori állami erdőket, amelyet az 1871-i törvény szüntetett meg oly módon, hogy az összes határőrvidéki állami erdők pénzértékének felét érő erdőterületet kihasították a község lakosai részére, akik határőrvidéki ezredenként vagyonközös-
séggé alakultak. Így keletkeztek az ú. n. vagyonközségi erdők. A megmaradt erdőterület szolgálatmentes állami erdő lett. Ezredenként helyi bizottság alakult, amely a felosztás tudomásul-
vétele mellett a vagyonközségi erdőket birtokba vette.

Az erdőelkülönítés terve a likai volt határőrvidéki ezred kerületében anyagi okok miatt csak 1900-ban készült el, a község azonban nem fogadta el és így a likai vagyonközség még máig sem alakult meg.

A fennálló faellátási nehézségekre való tekintettel a szerző sürgős és célszerű intézkedést kíván.

Zubović: Erdőgazdasági iparvállalatok. (Šumsko privredno poduzeće. Pojam. Oblici. Svrha i uredjenje.) 290—294. old.

A berendezés és ügyvitel módozatait tárgyalja.

Bosanac: Számoló-lécek a gyakorlat számára. (Računala za praksu.) 294—298. old.

A szerző által több ábrában bemutatott mérő lécekkel egy percnél rövidebb idő alatt el tudja végezni még az egyszerű munka is a fűrészyang beszáradásának a kiszámítását.

* Ezt a munkát én végeztem személyesen horvátországi szolgálatom alatt. P. F.

Levaković: Gyorsított eljárási módszerek a növekedési folyamat értékmérőinek bizonyos esetekben való kiszámítására. (Metode ubrzanog izračunavanja parametara za neke novije funkcije rastenja.) 299—309. old.

A szerző a jugoszláv tudományos erdészeti folyóirat 1935. évi füzetében foglalkozott a növekedési folyamat működésének értékmérésével és most 60 mennyiségtani képlet felsorakoztatásával egyszerűsíteni igyekszik a fáradságos eljárást.

Afanasijev: Az «expressz-erdők» két éve. (Dve godine expresnih šuma.) 333—354. old.

Lapunk 1938. évi VII—VIII. és XI. füzetében közöltük a szerző fejtegetéseit és azok hullámaikat. Afanasijev 6 cím alatt és 18 helyszíni fényképfelvétellel ismerteti az általa létesített kísérleti telepen elért erdősítési eredményeket és az összehasonlító vizsgálatokat.

Eljárását legjobban igazolja az a körülmény, hogy a közvélemény melléje állott és az egész nemzet követeli az expressz-erdősítést, bár az még némileg költséges.

Novak: Erdősítés a tanulók segítségével. (O pogoždovanju z mladino.) 354—372. old.

A szlovének francia mintára meghonosították az erdők napját. A tanulók minden évben április 7-én kirándulnak tanítóikkal az erdőbe s az erdészeti személyzet vezetése mellett a népiskolák felsőbb osztályainak tanulói, fiúk és leányok személyesen elültetnek a vágásokban vagy kopárokon fejenként 5—10 esemetét. A szerző azt javasolja, hogy a tanítóképzésben tanítsák az erdészetet, mint rendes tantárgyat s a már működő tanítók részére nyissanak erdészeti gyakorlati tanfolyamot, ahol az erdészeti alapelemeket elsajátíthatják.

1900 körül magam is beadtam az OEE-hez hasonló indítványt, amelyben még azt is javasoltam, szorgalmazzuk, hogy az elemi iskolák tankönyveibe az erdészeti ismeretek tanítását is vegyék fel. P. F.

KÜLÖNFÉLÉK

HALALOZÁS.

Gyurcsó József, ny. m. kir. főerdőtanácsos, augusztus 30-án 70 éves korában Gyöngyösön meghalt.

Nyugodjék békében!

VALASZTMÁNYI ÜLÉS.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya augusztus hó 31-én ülést tartott, amelynek fő tárgya a tűzifa-árak szabályozására vonatkozólag augusztus 24-én a napilapokban megjelent kormány-nyilatkozat ügyében való állásfoglalás volt.

Báró Waldbott Kelemen elnöki megnyitójában különös nyomatékkal hangsúlyozta a tűzifa-piac tájékoztatlansága következtében előállott helyzet súlyosságát és a tárgy alapos megvitatását kérte.

Biró Zoltán ügyvezető a napirend előtt bejelentette, hogy a Kormányzó Úr Ófőméltósága hozzájárulásával a szegedi M. Kir. Ferenc József Tudomány Egyetem *Kiss Ferenc* ny. miniszteri tanácsost az erdőgazdaság gyakorlati és tudományos művelése terén szerzett kiváló érdemei elismerésül a bölcsész-tudományok *tiszteletbeli doktorává* avathassa.

Indítványára az igazgatóválasztmány egyhangú lelkesedéssel azt a határozatot hozta, hogy a magyar erdőgazdaság egyik legkiválóbb képviselőjének és az egyesület régi, hűséges tagjának kitüntetése felett érzett örömét és büszkeségét jegyzőkönyvben is megörökíti és erről dr. *Kiss Ferencet* átiratban értesíti.

Az ügyvezető ezután részletesen ismertette a tűzifa-árak szabályozását célzó kormány-nyilatkozatot és rámutatott azokra a hátrányokra, amelyek az indokolatlan árleszállítás következtében a magyar erdőgazdaságot sújtanak.

vitéz *Lámfalussy Sándor*, dr. *Osztrólcuzky Miklós*, gróf *Esterházy Mária* és báró *Prónay Gábor* hozzászólása után az igazgató-választmány úgy határozott, hogy az egyesület részletes árelemzés alapján kellően indokolt felterjesztésben fogja kérni a kormánytól olyan egységárak megállapítását, amelyek nem veszélyeztetik az erdőgazdaság jövedelmezőségét. Ennek az emlékiratnak a benyújtását az igazgató-választmány felkérésére az egyesület erdőbirtokos-tagjaiból álló küldöttség vállalta.

Dr. *Mihályi Zoltán* titkár jelentette, hogy felvételüket kérték az egyesületbe: báró *Sólymosy Zsigmond* nagybirtokos, *József kir. herceg pilisesabai erdőgazdasága*, továbbá *Asbóth István*,

Blickhardt József, Dittert György, Jónásch Kornél, Kerpán J. Béla, Mészáros Antal, Mocsáry Béla, Novotni Dezső, Partos Gyula, Pohl Béla, Szederjei Ákos és Stehlo János erdőmérnökök.

Az igazgató-választmány a jelentkezőket egyhangulag tagjai sorába iktatta.

LEVÉLSZEKRÉNY.

1. Erdészhiány és az államerdészeti igazgatás egyszerűsítése.

Régen jósolgattuk, hogy az államerdészet szekere meg fog akadni. A 8—10 évig napszámbéren tartott, végzettségükhöz méltó élettől, nősüléstől elzárt, sablonos alföldfásítási összeíró munkától kedvüket veszített kartársak egymásután hagyták el az erdészetet s akik megmaradtak azzal a jelszóval, hogy „ilyen kilátástalan helyzetben nem lehet elég keveset dolgozni“, teljes közömbösséggel nézték az erdészeti ügyvitelt s csak arra volt gondjuk, hol lehetne jobban elhelyezkedni.

Most egyszerre kevés az ember. Az ittmaradt fiatalok nagy részének is csak egyoldalú a gyakorlata. Azok az idősebbek pedig, akik még rajongtak a pályájukért, amikor azt látták, hogy bármivel foglalkozik valaki, — akár jogot tanul, vadászatot rendez, vagy politikailag stréberkedik, — az mind jobb előmenetelt biztosít, mintha azon a helyen, ahová állították, az erdészeti feladatokba mélyed bele, elkedvetlenedtek s ma már nem egy egészséges sem áll ott, hogy különösen szeresse a több munkát, amelyért csak leintés vagy rosszalás jár.

Ha az alföldfásítókat most mind a Kárpátokba viszik, visszafejlődik az Alföld, pedig nemcsak a fahiány volt az, ami szükségessé tette a *Káán* által megindított, de utána elsorvasztott fásítást.

Pedig az Alföldet most sem szabad elhanyagolni, hanem sürgősen szakítani kell azokkal az okokkal, amelyek miatt a visszafejlődés előállt. El kell törölni a sok felesleges és célszerűtlen nyilvántartást, amelyekkel 3—4 ember heteken át kénytelen játszani. Ki kíváncsi ma arra, hogy mit kapott volna az állam az ingyen kiadott csemetékért, ha pénzért adta volna? Vagy a fanekek és csemetekertenként külön kiszámított kerükltségek kimutatása, meg a hatvanféle nyilvántartás vezetése ugyan mire jó, amikor milliós értékek kezelésére, sokezer holdas vágások és kopárok újraerdősítésére nincs ember!

Az alföldi erdőtelepítések és gazdasági fásítások nyilvántartása alap nélkül, bemondás szerint készül, és az erdő törzskönyvének a sok felesleges rovata sem fog egyezni sohasem a valósággal.

A közigazgatás egyszerűsítéséről a Belügyminiszter úr által kiadott füzet az államerdészetet elretentő példaként állítja a világ elé, hogy pl. egy erdő állami kezelésbe vétele, amíg az akta minden fórumot végigjár, — ha jól emlékszem — 250 napba kerül.

Hát ez így nem mehet tovább. Eddig sem győzték az erdőfelügyelők a 3—4 helyen tartott gazdasági albizottsági ülésekre, megyegyűlésekre-járást, a 10—15, nagyobbrészt távol fekvő csemetekert kezelését, a hetenkénti befizetéseket, több millió csemete kiadását, minden birtokostól igénylési lap és kötelező nyilatkozat bekérését, az állami ellátásba vett erdők kezelését, üzemtervek, revíziók készítését, az alföldi összeíró munkák felülvizsgálását, letárgyalását stb., stb., ki fogja ezután mindezeket elvégezni? Az alföldfásítást helyes mederbe kell terelni, mert az ma már ott, ahol nem ragaszkodtak túlságosan a copfhoz, hanem propagandával dolgoztak, eléggé előrehaladt.

Ezentúl tehát az eddiginél lényegesen kevesebb csemetekertet kell fenntartani s inkább az egy-egy községnek szükséges csemetét vasúton ingyen odaszállítani. A kijelölési terveket le kell ugyan tárgyalni, de itt is legfontosabb legyen a felvilágosító propaganda és a minél több mozgás a kerületben. Hiába gyártjuk a kimutatásokat és statisztikákat, abból még nem lesz erdő, *a helyszínén való segítés a fontos.*

Minden 1 vagy 5 holdnál nagyobb erdőről egy *kartotékot* kellene készíteni, amelyre annak minden termelési, személyzeti stb. adatát fel kell jegyezni. Ebben egymás mellett foglaljanak helyet a meglévő, az állami kezelésben álló, a törzskönyvezett, a kataszter szerinti és a telekkönyv szerinti erdők adatai. Elférne benne a mai hatvanféle nyilvántartás egész anyaga, mert ezekben sorszám, név, hely, terület stb. rovat mindenütt ismétlődik s csak sok felesleges munkát ad áttekintés nélkül. Ezt a kartotékot az erdőfelügyelő kiszállásai alkalmával magával vinné és a helyszínén meggyőződnék a bejegyzett adatok helyeségéről s ha pl. a területben változás állt be, gondoskodna annak mindenütt való keresztülvezetéséről. A vármegyénként *más-más színű*, járásonként, községenként *más-más helyen, másszínű füllel ellátott* kartokékok kemény összesítő lapján puha ceruzával lehetne az összesítéseket végezni s a valamely határidős jelentéshez szükséges adatokat kiszedni.

Ezen az alapon statisztikázhatnánk, de ma van olyan község az Alföldön, amelyben ha a kijelölt 20.000 hold befásítandó területet beültetik, kevesebb lesz az erdő, mint ma a törzskönyvben van.

Elsősorban azt kell tehát tudnunk, hol, mennyi erdő van; ezt kell tudni a Kárpátalján is!

Ha a kartotékba az évi használatot is bejegyezzük, minden nehézség nélkül kézben van az értékesítés is. Ma azonban egy kárpátaljai, potom pénzen eladott erdőről a hatóság akkor vesz tudomást, amikor már az ötödik vállalkozó adja tovább a róla kivágott fát és kér rá fuvarlevél-záradékolást.

Az új erdőtörvény végrehajtási utasításával kapcsolatosan az erdészeti ügyvitelhez, a gazdasági alb. határozatokhoz *egységes sablonokra* és az ügyvitel menetének pontos megszabásához pedig *rajzbrás formájú* utasításra lenne sürgősen szükség. Sok, kevésbé gyakorlott kolléga kevesebb bajjal tudná ellátni hivatalát és kevesebb személyzet győzné a munkát. És mert ugyanannál a minisztériumnál más, nem olyan mostoha ágazatok, pl. a gazdasági felügyelőségek, javára még a személyzeti kérdéseket is gyorsan meg tudták oldani s került pénz a kiszállásokra is. *feltétlenül követelnünk kell* a régi létszám fenntartását az anyaországban és a szükséges szaporítást a visszakerült részekben, mert ezek nélkül hiába van törvény, mindig csak foltozómunkát végzünk, rendesen elkésve, a köznek és az országnak nagy kárára.

Szeretném, ha nálam illetékesebbek hozzászólnának a tárgyhöz, akkor talán kialakul egy egyszerűbb mód, amivel a meglévő erdők összes adatai, termelési eredményei és majdan kereskedelme a sok közbenső kéz kizárásával lesz nyilvántartható és irányítható s akkor talán nem látunk többé olyan szerződéseket Kárpátalján, hogy az úrbéres erdőkben a fa köbméterét 50 fillérért vették meg.

S. K.

2. Erdészek és a vadászat.

Visszakerült Kárpátalja s az oda kirendelt erdészek végzik a legnagyobb munkát, de arról még nem hallottunk, hogy mi lesz a vadászattal?

Vagy megint kimarad belőle az erdészet? Mások vadásznak és rendelkeznek megint az egyes erdészkerületekben? Megint irodai erdészeket akarunk nevelni, akik csak akkor látják az erdőt, ha meghatározott helyen dolguk van?

Ha az erdésznek alkalmá van vadászni, bejárja a leglehetősebb helyeket is és sok-sok elintézni valót talál mindenütt, de ki jár be 30.000 holdakat csak azért, hogy munkát keressen, mikor már a rengeteg irodai munkát alig győzi?

Az erdészről megkövetelik, hogy a vadászházakra ügyeljen, a vadászokkal szemben érélyes legyen, életét kockáztassa, de vadászni? Azt nem, azt majd elvégzik a kiváltságosak!

Az erdésznek kellene lenni annak a szervnek, ami Bulgáriában a Sokol. Ott az erdő, a vad, a természet nagy értékeinek megismerésére, megbecsülésére ez a testület tanítja a népet, amely csak így érti meg a vad védelmének szükségességét.

Természetvédelem, vadgondozás, céllövészet, halászat, mind az erdész dolga kellene, hogy legyen, mert így egy tanult, hatalmas szervezet egységesen irányíthatná az egymással szorosan összefüggő ügyeket. De amikor más rendelkezik a turistaházakkal, a vadászattal, halászáttal, az erdészet teljes kikapcsolása mellett, az csak ezeknek a nemzeti kincseknek a kárára történhetik.

Óriási érdeme a németeknél *Göring*-nek, hogy a kisembert is rávezeti a természet, a vad és az erdő megbecsülésére, szeretetére. Ezért viszi ki a munkásokat is a *Schorfheide*-ba, ott megmutatja s megérteti a különböző vadászati berendezéseket. A német munkás ma a vadászatban nem a különleges jogokat élvező ellenséget, hanem egy óriási nemzeti kincs őrzőjét látja.

Nálunk pedig tőrjük, hogy többször büntetett vadászó vadászberlő legyen, de az erdészeket, — akik egyetemi tantárgyként is tanulják a vadászatot és mindenütt a legkiválóbb gyakorlati vadászokká válnak, ha módjuk van vadászni, — a saját kezelésük alatt álló erdőkben is elzárják a vadászáttól.

Jó volna, amíg nem késő, ha ebben az irányban is mozognánk s az állami birtokokon biztosítani tudnánk az erdészeti alkalmazottak részére is bizonyos vadászati lehetőséget. Bizonyára jobb őrzői és védői lennének az egész terület vadállományának, mint ha teljes mellőzésükkel néhány kiváltságos egyén vadászatot és rendelkezik a kerületükben. S. K.

TÁRSASUTAZÁS

a III. Nemzetközi Mezőgazdasági Műszaki Kongresszus alkalmával Rómába.

Szeptember 20—23-a között rendezi a FITA a III. Nemzetközi Mezőgazdasági Műszaki Kongresszust Rómában, amelyre a *Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete* társasutazást vezet. Ennek keretében bő alkalom kínálkozik a négynapos római tartózkodás ideje alatt résztvenni a kongresszus munkájában, másrészt megismerni az Örök Város történeti és művészeti gazdagságát. *Littoria, Nápoly, Pompei, a Vezúvra* való kirándulás, *Capri szigete, Firenze, Bologna és Velence* az út további állomásai.

A részvételi költség Budapesttől Budapestig összesen 283.—pengő. Útlevel nem kell. Jelentkezési határidő csoportos útlevelemel utazók részére: *szeptember 8.*, saját útlevelemel utazók részére: *szeptember 14.* Az utazás szeptember 19-től október 1-ig tart.

Az érdeklődőknek részletes útitervet készséggel küld a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete, Budapest, V., Arany János u. 5. sz. Telefon: 112—544.

**Az „Erdészeti Lapok“ 1939. évi IX. füzetének
HIRDETÉSEI.**

A lap irányával nem ellenkező hirdetésekért mérsékelt díjszabás mellett közlünk.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) borgis betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 30 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egy egész oldal ára 48 P.) Táblázatos és borgis betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetésekért másfélszeres egységárral számítunk. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

A támpóldány ára füzetenként 2 P.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Adóügyekben előfizetőinknek díjmentesen szolgál felvilágosítással az Adó és Könyvvitel szerkesztősége, IX., Ferenc-körút 37 szám. Telefon: 32-2-60.

SILVA

Erdőgazdasági Vállalat k. f. t. Körmend

Erdeimag - nagykereskedés.

Magpergetőgyár. ❖❖ Csemetekertek.

Központ: Körmend, telefon 52 ● Fióktelep: Zalaegerszeg, telefon 19

Ajánl: Kiváló minőségű, elismert legmagasabb csiraképességű, saját pergetésű **fenyőmagvakat**, hazai és szlavóniai származású **tölgy- és csermakkot**, mindennemű **erdészeti és gyümölcsmagvakat** erdőgazdaságok, gyümölcsfaiskolák és kertészetek részére. Mindennemű **erdei csemetéket, díszfenyőket, dísz- és sorfákat, díszcserjéket, rózsákat, gyümölcsvadoncokat** és **gyümölcsfákat**, valamint az összes egyéb **faiskolai termelvényeket** saját nagykiterjedésű és mintaszerűen kezelt csemetetelepeiről.

A PICETOL vadragás elleni védőszer magyarországi kizárólagos képv.

A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.

Ügyv. igazgató: **Thiringer János** okl. erdőmérnök, a cég beltagja.

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS

és csemetekerti cég

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök

Budapest, I., Fery Oszkár-utca 34.

Telefon:
155-641

Sürgőny cím:
KEINERMAG BUDAPEST

(Keresztény cég)

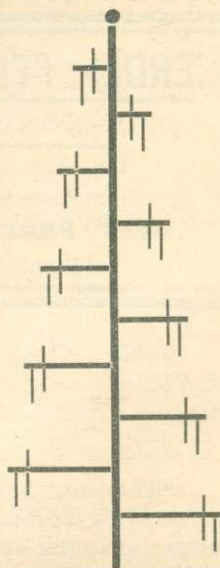
AJÁNLOK: fenyő- és lombfa-magvakat, kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot, fenyő- és lombfa-csemetéket.

VESZEK: tűzifát, szerfát, fűrészanyagot.

HÖNIG MÓR

vásárol: erdőket, kitermeléseket,
tűzifát és mindenfajta szerfát; elad:
tűzifát és kemény fűrészanyagokat.

Budapest, VII., Dohány-u. 14. Telefon: 14-36-98.

W Mindenféle tűzifát, szec-
fát, valamint tüzi- és szec-
fatermelést a legelőnyö-
sebb egységáron minden
mennyiségben vásárolunk

Winter Hermann Rt.

Budapest, V., Vilmos császár-út 72. Tel.: 1-112-69

ERDEI-, FEKETE-, LUC-, JEGENYEFENYŐT,

VÉKONY GÖMBÖLYEGFÁT VEZETÉKOSZLOPOK

céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban kész-
pénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérünk.

„UNA“ Faértékesítő Rt., Budapest V, Nádor-utca 21

Telefon: 129—451* szám alá

Erdőgazdaság vezetését, felügyeletét, ellenőrzését, *üzemter-
vek* elkészítését, szaktanácsok nyújtását vállalja: *Klausberger
Károly*, erdőmérnök, Budapest, I., Mészáros-utca 18. II. 17.

Eladó nagyobb készlet **Juglans nigra** amerikai fekete dió.
Az erőteljes koronás sorfák száza 100—150 pengő, a 150—200 cm
magas suhángok száza 50.— pengő. *Dr. Saághy István* faiskolájá-
ban, Kámon, Vas megye. Ugyanott egyéb faiskolai cikkek is kap-
hatók, köztük sok ritkaság. Kívánatra árjegyzék.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A *Coburg hercegi pusztavacsi erdőhivatal* nyugdíjazás folytán megüresedő és folyó évi november hó 1-én betöltendő **erdőőri** állásra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak törvényes képesítéssel rendelkező, fogyatkozás nélküli, katonai kötelezettségüknek eleget tett, kifogástalan erdészeti gyakorlati ismeretüket igazolni tudó, nős egyének.

A szolgálatbavétel egy próbaév kikötése mellett történik. Az állás javadalmazása a próbaév tartamára: 240 pengő készpénz, 20 ürm. kemény hasáb tűzifa, 11 q búza, 30 q erdei széna, 3 darab szarvasmarha legelője, 1 kat. hold föld megszántva és természetbeni lakás.

Véglegesítés után szabályszerinti nyugdíjjogosultság, egyenruha és bakancsjárandóság.

Az okmányokkal felszerelt pályázati kérvények a *Coburg hercegi erdőhivatalhoz*, Pusztavacs, Pest vármegye, folyó évi október hó 10-ig nyújthatók be.

HIRDETMÉNY.

Munkács megyei város eladja a tulajdonát képező „Sajgó” nevű erdejében vágásra engedélyezett, elszörtan található **3759 darab tővön álló, 1686 m³ szer- és tűzifára becsült tölgytörzseit.**

Az erdő becsára, amely egyúttal kikiáltási ár is: 14.730 P.

A faeladás nyilvános szóbeli árverésen és írásbeli ajánlatok alapján történik. A zárt írásbeli ajánlatokat csak a szóbeli árverés befejezése után nyitjuk ki.

Az árverés időpontja 1939. szeptember hó 26-án d. e. 9 óra.

Az árverés helye Munkács, Városháza, Gazdasági Hivatal, II. em.

Az árverési feltételek és módozatok, valamint a fabeeslési adatok megtekinthetők Munkács város gazdasági hivatalában, továbbá a beregszászi m. kir. erdőfelügyelőségénél, naponkint 10—12-ig.

Az írásbeli ajánlatokat alulírott polgármesternél legkésőbb *1939 szeptember hó 26-án délelőtt 9 óráig lehet benyújtani.* Később érkezett ajánlatokat nem fogadunk el, illetve nem veszünk figyelembe.

Utólagos és feltételes ajánlatokat nem fogadunk el.

Munkács, 1939 szeptember 2.

Dr. Engelbrecht István s. k.,
polgármester.

Eladó 40.000 darab 1 éves jólfejlődött *akác-csemete* á P 6.— + kiszedési és csomagolási költség (P 1.20) és 30.000 darab *tölgy-csemete* á P 6.— + kiszedési és csomagolási költség (P 1.20) *felsőbük*i Nagy Mihály erdőgazdaságában, Egyházashetye.

Erdőmérnököt keresek november hó elsejére, lehetőleg hosszabb gyakorlattal. Az ajánlatokat bizonyítvány-másolattal, amelyeket nem küldök vissza és a kívánt fizetés megjelölésével kérem. *Gróf Serényi János*, Putnok címre küldeni.

23 kat. h. szántóterületet **beerdősítenék** ez év őszén. Keresek erdőbirtokost, aki ennek összes költségeit viselné, amivel szemben hasonló nagyságú erdőterületére kivágási engedélyt nyerhet. *Gróf Serényi János*, Putnok.

Erdőmérnök, 39 éves, róm. kath. vallású, nős, gyermektelen, 11 évi alapos erdő-, vad- és tógazdasági gyakorlattal, felmondatlan állását változtatná. Címe a kiadóhivatalban.

MEGVÉTELRE keressük az alant felsorolt folyóiratok egyes füzeteit, illetőleg köteteit:

Aquila I—V. évfolyamai (1894—1898),

Erdészeti Kísérletek XX. (1918) teljes évfolyama egy, és 3—4. füzete két példányban.

Erdészeti Lapok X. évfolyama (1871) két példányban.

Erdészeti Ujság IX. évfolyama (1904—1905).

Erdészeti Zsebnaptár I—II. (1882—1884.), VI. (1888.), XXVI. (1907.), XXXVI—XXXVIII. (1917—1919.) évfolyamai, utóbbi 3 kötet 2—2 példányban.

Kárpáti Vadász I—II. évfolyamai (1927—1928),

a IV. évfolyam (1930) 9., 15., 19. és 23. füzetei,

az V. évfolyam (1931) 6. füzete,

a VI. évfolyam (1932) 18., 22—24. füzetei.

Kísérletügyi Közlemények I—XVI. (1898—1913), XXII. (1918) és XXVIII. (1925) évfolyamai.

Nimród I—VIII. évfolyamai (1913—1920).

Nimród Vadászlap IX. évfolyam (1921) 1—2 füzetei.

Természettudományi Közlöny XLVIII. évfolyama (1916).

Vadászat I—IV. évfolyamai (1918—1921),

az V. évfolyam (1922) 4., 6., 8., 16., 18—20., 23. és 24. füzetei,

a VI. évfolyam (1923) 1—2., 4., 8—9. és 23—24. füzetei,

a VII. évfolyam (1924) 15., 18. és 21. füzetei,

a VIII. évfolyam (1925) 2. és 23—24. füzetei.

Vadászat és Allatvilág I—XVII. évfolyamai.

Vadászlap I—XVIII. évfolyamai (1880—1897) és

a XXXIX. évfolyam (1918) 1. füzete.

Vadászat (Halászat, Weekend, Turisztika) I—II. évfolyamai (1933—1934).

Vizügyi Közlemények IX. évfolyama és az V. évfolyam (1915) 4. füzete.

Országos Erdészeti Egyesület.